

Amerika in Mehika.

MEHIKA JE PRIPRAVLJENA POMAGATI ZDRUŽENIM DRŽAVAM, IN CARRANZA SE JE KONČNO ODLOČIL KONČATI DELO NEMŠKIH ŠPIONOV.

Washington, D. C., 31. julija. — V tukajšnjih oficijelnih krogih prevladuje naziranje, da ne more Carranza vlada pokazati dobre volje napram Združenim državam na noben boljši način kot s tem, da vstavi delovne gotovih nemških agentov ter jih izžene iz svojega ozemlja.

Ena prvih dolžnosti, ki jih bo imel ameriški poslanik Fletcher, ko se bo vrnil v mehiško glavno mesto, bo ta, da opozori Carranza na dejstva, katera so zbrali v tej deželi in se tikajo protiameriških zarot od strani Nemcev onstran Rio Grande.

Washington je prepričan, da je imela Nemčija svojo roko vmes pri zadnjih agitacijah v Mehiki, kojih namen je bilo preprečenje izvoza petroleja iz Tampico petrolejskih polj.

Ta petrolej je življenske važnosti za angleško mornarico, in tozadevno vstavljen izvoza so smatrali za jasen dokaz, da je delovanje nemških agentov v Mehiki uspelo. Nemški agenti so baje vprizorili vse zadnje nemire in stavke v tem petrolejskem ozemlju.

Vlada Združenih držav ne dvomi o dobri volji mehiške vlade, in poslanik Fletcher bo pojasnil Carranzi, da smatrajo Združene države za potrebno sodelovanje Mehike v dosegu zavezniških in prav posebno ameriških vojnihih ciljev, katerih dosego pa bi se lahko zadrževalo vsled notranjih nemirov v mehiški republiki.

Poroča se, da je Carranza pripravljen pomagati vladi Združenih držav in da je ogorčen vsled odkritega načina, ki so ga uporabljali nemški agenti v Mehiki ter kršili s tem mehiško nevtralnost.

Na odločitev mehiških vladnih krogov pa je predvsem uplivalo razpoloženje ostalih latinskih južno ameriških držav, ki so se soglasno izrekle za Združene države Severne Amerike.

Artilerija.

UPORABA ARTILERIJE NA EVROPSKIH BOJIŠČIH. — ARTILERIJSKO BOJEVANJE JE DOSEGLO DO SVOJEGA VIŠKA. — SEDANJA VOJNA JE NAŠA VOJNA. — AEROPLANI. — PRAKTIČNO NI MAMO VELIKO NA RASPOLAGO.

Se nikdar prej v zgodovini sveta se ni uporabljalo toliko artilerije kot se jo uporablja sedaj na bojiščih Evrope. Umetnost artilerijskega bojevanja se je razvilo do stopnje, o kateri se še pred par leti vojaškim poveljniki kom niti sanjalo ni.

Stroji, katere se uporablja, prekašajo glede naglice, s katero se jih streže ter glede razdeljalne sile vse, kar se je sploh kedaj izumilo na tem polju. Na zapadni fronti v Franciji je dospelo artilerijsko bojevanje ravno v sedanjem času do svojega viška.

Vse kaže, da ne more iti razdiralna sila jekla in eksplozivnih snovi preko meje, katero se je sedaj doseglo.

Treba je le pomisliti, da je to naša vojna. Naši ljudje odhajajo v Francijo, da se bore za varnost Združenih držav. Vsled tega je tudi jasno, da moramo imeti mi svojo lastno artilerijo in sicer artilerijo najmodernejšega tipa. Imeti moramo polno zalogo velikih topov in municije. Imeti moramo tudi aeroplane, ki igrajo tako važno vlogo v artilerijskih bojih, kajti aeroplani razkrivajo postojanke sovražniških topov, katere je mogoče nato prisiliti, da umolknejo.

Pričeli smo že s konstrukcijo aeroplanov in kot kažejo vsa znamenja, se bo v kratkem času izurilo zadostno število mož, ki bodo v stanu ravnati s temi aeroplani.

Glede artilerije in namreč v pomenu besede kot se jo rabi sedaj, pa je treba izjaviti, da nimamo praktično ničesar na razpolago. Že večkrat se je v kongresu zahtevalo, naj se pospeši izdelovanje velikih topov za obrambo naše dežele. Kljub temu pa se je proizvedlo vsako leto nič več kot nekako 60 topov vsake vrste.

Mi nimamo y celoti več kot 600 topov, katere je mogoče uporabiti na fronti. V kolikor pa nam je znano, ni med temi niti enega modernega oblegovalnega topa. Artilerija naših zaveznikov pa šteje nekako 50,000 kosov.

Pri svojih prvih operacijah v Franciji moramo uporabljati artilerijski material, katerega nam morejo dati zavezniki na razpolago. Pri tem pa je treba pomisliti, da njihov zaloga tudi ni — neizčrpna.

Kongres mora skrbeti v prvi vrsti za to, da se da našim artileristom na razpolago zadostno število topov, a za to bo seveda treba časa. Naše delovanje na fronti je v prvi vrsti oteženo vsled pomanjkanja artilerije, sposobne za moderni boj.

Ameriška artilerija.

Rusko umikanje.

Dva milijona Rusov se je umaknilo. — Izgubili 270 topov. — Dezerterji postreljeni. — Kornilov se je vstavil na galski meji.

London, Anglija, 31. julija. — Poročilo lista "Post" iz Petrograda pravi, da se ceni ruska armada, ki se umika, na dva milijona mož. Obstoji iz 11. in 7. armade z rezervami.

Osmo armada, ki obstoji večinoma iz konjenice, se tudi umika. Njen položaj je posebno kritičen.

Nemci se na vso moč trudijo, da bi zajeli enaisto in sedmo armado; osma armada je pa v nevarnosti, da bo obkoljena.

Generalni štab sedme armade pravi, da se je položaj izboljšal. Upornost med umikajočo armado se zatira brez usmiljenja. Na celi črti, kjer se Rusi umikajo, so se postavile tri divizije konjenice.

Vsakega dezerterja vstreljijo, ravno tako tudi vsakega, ki poskuša širiti upornost. Dezerterji, špijoni in agitatorji, ki so prej uživali popolno svobodo, leže mrtvi po cestah. Na trupla so položili liste z napisom: "Tukaj leži izdajalec svoje domovine." Rdeči trakovici, ki so bili prej znaki svobode obenem pa demoralizacije, izginjajo.

Danes se je Rusom posrečilo, da so se na več krajih zavstavili prodirajoče Nemce in Avstrijce, vendar pa se v Galiciji umikanje nadaljuje.

Rusko poročilo pravi, da so Nemci pri Husiatinu prekorčili reko, toda Rusi so jih zopet pogrnili nazaj.

Odkar se je pričelo umikanje, so Nemci vpenili 70 topov. Avstrijci pa 200. Kornilov namerava armado reorganizirati in se vstaviti na galski meji.

Posebno se mora omeniti finski musketirski in proskurovski polk, ki sta v bojih izgubila skoro vse svoje častnike.

Na rumunskem bojišču so Rusi odbili sovražne napade pri goskem prelazu Kimpolung. Na demnem bregu Putne so Rumuni zavzeli nekaj zelo utrjenih avstrijskih postojank.

Falkenhayn v Mesopotamiji.

Kodanj, Dansko, 30. julija. — Poročilo, da se nahaja nemški general Falkenhayn kot naslednik feldmaršala Von der Goltz v Mesopotamiji, potrjuje neka slika, ki kaže nemškega generala ob strani Djemal paše v Jeruzalemu, ko nadzoruje čete. General Falkenhayn bo prevzel vodstvo operacij v Mesopotamiji.

Avstrija mora biti razdeljena.

London, Anglija, 30. julija. — Liberalni John Annan Bryce je v poslanski zbornici izjavil, da je vojni cilj Anglije, da se Avstrija razdeli in Anglija ne bi bila več na strani zaveznikov, ako bi avstrijsko cesarstvo imelo še nadalje obstojati.

Italija tudi ne bo zadovoljna samo s tem, da dobi Trentin.

Dnevne novice.

Čevlji v Nemčiji.

Haag, Nizozemsko, 30. julija. — Sodeč po večkratnih poročilih v nemških listih v Nemčiji zelo primanjkuje usnja in Nemci imajo zaradi obnove največje težave. V zadnjem času so pričeli več tovarn, v katerih izdelujejo cene čevlje iz papirja.

"Taeglische Rundschau" pravi, da čevlji niso sicer trpežni, vendar pa se morajo rabiti. Dijaki na nekaterih vseučiliščih hodno bos. Nek profesor priporoča v "Vossische Zeitung", da bi ljudje hodili bos, ker je zdravo in nage ohranijo lepo obliko.

Laščina v Avstriji.

Washington, D. C., 31. julija. — V svoji interpelaciji v avstrijskem državnem zboru je poslanec Spinič izjavil, da Avstrija oficijelno priznava v Istri uporabo laškega jezika.

Poslanec Spinič je zatrjeval, da civilne in vojaške oblasti rabijo laški jezik, da se v vojnih šolah poslužujejo laščine, ravno tako tudi v javnih zavodih; in celo mornarji iz Istre, ki služijo v avstrijski mornarici, se zaprišejo v laškem jeziku.

Bombe na Idrijo.

Rim, Italija, 30. julija. — Včeraj je naš močni zrakoplovni škval dron za bombardiranje v spremstvu letal-lovcev zopet napadel vojaške naprave v Idriji in vojaške tabore v čepovanski dolini. Dasi ravno so protizračne baterije obstreljevali naša letala, so letalci vendar vrgli štiri tone močnega razstreljiva. Na povratku so se našli zračni lovci spopadli s sovražnimi letali izmed katerih so spravili na tla dve letali in so se srečno vrnili v svojo postajo.

To je zdaj že tretji laški napad na Idrijo.

Velika vročina.

Zadnjih 40 let let je bil večerajnji dan 31. julij najbolj vroč. Po več državah so delo v tovarnah ustavili. V New Yorku je kazal uradni toplotmer 414 čevljev nad morskovo površino 98 stopinj; po ulicah je bilo več kot 100 stopinj. Vsled vročine je umrlo v New Yorku 18 oseb, 194 pa jih je omagalo.

Mraz v državi Washington.

Spokane, Wash., 31. julija. — Kumare in paradižniki so zelo trpeli vsled mraza v okraju Colville, okoli 50 milj od Spokane. Tudi iz Ritzville poročajo, da je v nedeljo jutraj napravil mraz po vrstovih zelo veliko škodo.

Nansen v Washingtonu.

Washington, D. C., 30. julija. — Norveška komisija pod vodstvom slavnega raziskovalca severnega tečaja, dr. Fritjofa Nansena, se je danes pod vodstvom slavnega raziskovalca severnega tečaja, dr. Fritjofa Nansena, se je danes oglašila pri Polku, namestniku državnega tajnika. Z ameriško vlado se bohoče dogovoriti zaradi pošiljanja škefa na Norveško.

Serum za vojsko.

Albany, N. Y., 31. julija. — Državni obrambni svet bo v svoji prihodnji seji odredil, da se državni zdravstveni laboratorij razširi, da bo država New York izdelovala serum proti nalezljivim boleznim med ameriškimi vojniki na francoskem bojišču. Generalni zdravnik je prosil zdravstveni urad, da preiskrbi serum, ker zvezna vlada ne more skrbeti za zdravstveno stanje vojske.

Governor Whitman podpira načrt, da bi se razširil državni laboratorij, da bi tako država New York zopet enkrat pomagala zvezni vladi. Do zdaj je državni laboratorij zalagal zvezno vlado le z majhno množino serumov. Ker pa se mora računati s tem, da se lahko v večjem obsegu pokažejo bolezni v armadi, zato naj bi država New York skrbela, da bo armada imela dovolj serumov v času potrebe.

Generalni zdravnik je pisal vladi sledeče pismo:

"Vojni zdravstveni urad bo zelo potreboval serum proti pljučnici. In grizi. Zdravstveni urad države New York more zalagati s tem predmetom omeriško vlado in je želeli, da to tudi stori.

Ženski polk.

Ruski ženski vojniki se ne puste vjeti. — Vsaka ima pri sebi strop. — Prvi boji. — Majhna nevarnost.

Petrograd, Rusija, 31. julija. — Ruski ženski vojniki so se odločili, da raje umro kot pa da bi jih vjeli Nemci. Vsaka ima pri sebi majhno steklenico strupa, da ga povzije, kadar je nevarnost, da bo padla v nemško ujetništvo. Vse so mnenja, da je bolje umreti, kakor pa da bi zapale usodi, ki bi jih mogla zadeti v ujetništvo.

Pet ženskih vojakov se nahaja v bolnišnici; bile so ranjene v prvih bojih. Neka deklica pripoveduje, kako je z bajonetom predrla nemškega vojaka in ob enem tudi vstrelila. Druga pripoveduje, kako so korakale preko trupel in strelji so eksplodirali okoli njih.

Ta izkušnja je deklice utrdila in več sto drugih deklic se pripravljajo da vstopijo v ženski polk. V Petrogradu je mogoče videti ženske vojnake, ki se vežbajo po ulicah. Velika množica se vsakdan zbira pri zemljemerski šoli, kjer se vežba tisoč deklic, da bodo šle na fronto. Tudi v Moskvi se vežba tisoč deklic; v Kijevu in v Odesi pa so manjši oddelki.

Neka kmetska deklica, ki je ranjena, s ponosom gleda na čelado, katero je odnesla z boja z nemškim vojakom. To je bil prvi vojni plen ruske ženske vojaka.

"Videla sem pret seboj Nemce, ko sem hitela dalje z drugimi deklicami", pripoveduje ranjena deklica. "Veljalo je moje ali njegovo življenje. Vzdignila sem puško. Skočila sem proti njemu s svojo močjo. Vstavela sem ga. Bajonet se je zadrl globoko v njegovo

Prohibicija.

PREDGLASOVANJE V SENATU JE POKAZALO, DA SE BO NAJBREŽE SPREJELO PROHIBICIJSKO RESOLUCIJO SENATORJA SHEPPARDA.

Washington, D. C., 31. julija. — Potom predglasovanja, ki so ga vprizorili v senatu senatorji Sheppard in Curtis, se je izkazalo, da se bo sprejelo Sheppardovo resolucijo za kongresni amendment glede splošne narodne prohibicije z 66 proti 27 glasovom, ko se bo jutri sklepalo končno o tej resoluciji.

Mogoče je, da se bodo še v zadnjem trenutku izvršile izpremembe v številu glasov, a vse kaže, da se je senat že danes odločil, kako bo glasoval. Da se sprejme tozadevno senatno resolucijo, je treba dveh tretin skupnih glasov v senatu.

Vsled tega je lahko mogoče, da se bo še zadnji trenutek doseglo izpremembe, vsled katerih bo dvetretinska večina nemogoča, kajti ta večina je odvisna končno od enega samega glasu. V slučaju pa, da bi senat v resnici sprejel to resolucijo, je vendar zelo nevrjetno, da bi bila sploh sprejeta v poslanski zbornici.

Angleška ofenziva.

NAJVEČJA OFENZIVA SEDANJE VOJNE. — PADLE SO TRI VRSTE ZAKOPOV. — ZAVZELI DESET MEST. — MNOGO UJETNIKOV.

London, 31. julija. — V veliki ofenzivi, katero smatrajo večaki za največjo sedanje vojne, so Angleži razbili vso prvo in deloma tudi drugo in tretjo vrsto zakopov. Ofenziva obsega 29 milj dolgo ozemlje od Dizmude do Warneton, kjer reka Lys prekorači belgijsko mejo.

V tem silovitem prodiranju so Angleži zavzeli deset mest in vasi ter vjeli več kot 3.500 Nemcev. Zavezniške izgube so primeroma majhne.

Na obširnem ozemlju, ko so angleške čete zavzele prvo vrsto ozemlja, so se vrgle na drugo vrsto in na nekaterih krajih so celo vdrle v tretjo vrsto zakopov.

Po zadnjih poročilih so Nemci na kraju, kjer se stikati angleška in francoska armada, vprizorili protinapad.

Skozi tri tedne je angleška artilerija obstreljevala nemške utrdbe, katere so Nemci gradili tri leta, in jih je razbila. Nemci pravijo, da je bil ta ogenj najhujši, kar so ga doživeli v sedanji vojni.

Malo pred četrto uro jutraj je na tisoče topov, ki so rjovelj skozi vso noč, nenadoma utihnilo. To je bilo znamenje in tisoči Angležev so se dvignili iz svojih zakopov in so drveli proti nemškim postojankam.

Nič jih ni moglo vstaviti. Kjer je bila kaka zapreka, so jo odpravili. Z bajoneti in ročnimi bombami so očistili zakop za zakopom.

Angleška težka artilerija je streljala za nemško vrsto in Nemci se niso mogli umakniti. Zato so se morali podati v velikem številu.

Med tem ko so Angleži napredovali na severu, je Petain vdaril na Nemce ob Aisni. Francozi so vjeli 167 Nemcev, med njimi 17 častnikov.

vo telo. V istem trenutku sem prisilila petelina na puški. Padel je — mrtve. V spomin sem si vzela njegovo kapo. Slišala sem kričanje deklic ves čas, ko smo tekale.

Nobena ni imela strahu, ko smo enkrat začele. Bile smo v sredi streljanja. Kmalu so pričele eksplozivni veliki izstrelki. Zopet smo bile nekoliko preplašene, ko smo videli prve mrtve vojnake okoli nas. Toda takoj smo skočile preko trupel in smo pozabile na vse.

Ko smo tekale naprej, smo nenadoma našle na oddelek Nemcev ravno pred nami. Bilo je le en trenutek in smo jih obkolili. Videli so, da so zajeti; vrgli so od sebe puške in vzdignili roke. Bili so vsi preplašeni.

"O Bog; ženske", so pričeli klicati.

Videle smo ranjene Nemce, ki so se opirali na svoje komolce in so streljali. Pozabile smo nase popolnoma. Bile smo priproste Rusije, ki se bore za svoje življenje.

Nek ranjeni častnik je nameril svoj samokres na neko deklico, ki ga pa je prehitela in mu z bajoneto predrla prsi.

Proti posojilu Rusiji.

Helisingsfors, Finsko, 30. julija. — Finski zbor je pri tretjem branju zavrnil predlogo o posojilu v znesku 350 milijonov mark. Pooblastil pa je finsko banko, da posodi samo 100 milijonov mark.

Pošiljateljem denarja.

Kakor že znano, ne sprejemamo več denarja za izplačila v Avstriji, Ogrski in Nemčiji.

Lahko pa vedno še izposlujemo izplačila vojnim ujetnikom in drugim v Rusiji, Italiji in Franciji, kakor tudi onim ljudem na Primorskem, kateri bivajo v krajih, ki so zasedeni po laški armadi.

Kadar pošljete denar, priložite tudi dopisnico ali pisno vojnega ujetnika, ker nam s tem pomagata sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA, FRANK, SAKSEN

28 Cortlandt Street, New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily)
Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK RAKSIS, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto za mesto New York \$5.00
In Canada \$5.50	Za pol leta za mesto New York 2.50
Za pol leta 2.00	Za četrt leta za mesto New York 1.50
Za četrt leta 1.00	Za inosemstvo za celo leto 8.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenrednih nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Deposit here postage in cash or by money order.
Dobro naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prošimo, da se nam tudi prejmejo stari
nalogi, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam navedite ta naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telephone: 2876 Cortlandt.

Edina pot.

Zločin, ki ga je napravila Nemčija stem, da je pričela z vojno, bi našel enakovrednega tovariša, če bi privolili zavezništvo v to, da se spravi v nožnico meč, "predno se uniči usodepolne sile absolutizma", kot pravi Mr. Lansing. — Nikakega miru ne more biti na zemlji, nikake varnosti, dokler se ne pripomore k uspehu na podlagi pogojev, katere so proglasili opetovano zavezništvo.

Glavni cilj pri tem pa je porušenje pruskega absolutizma in vojaškega duha.

Sedanji nemški državni kancelar je očital Veliki Britaniji, "da ne želi miru potom dogovora in sporazuma". Pri tem pa je težko uveriti, kako bi si mogla kaka sila želeli miru potom dogovora in sporazuma z Nemčijo kot obstoja danes, z Nemčijo zadnjih 45 let, ki ne pripoznava nikake obvezne sile pri sklepanju dogovorov na podlagi principijev civilizacije, ki ne priznava nikakih narodnih pravic o prostosti ter zasledovanju svoje lastne sreče, če bi stala taka prostost na poti nemškim ambicijam.

Nemčija lahko dobi mir v prvem trenutku, če je voljna položiti meč ter se iznebiti ene vojaške sile, ki ogroža cel svet, če je nadalje voljna iznebiti se brezvestne avtoritacije, s čemur bi napredovala takoj za celih sto let ter se postavila v vrsto drugih dežel, v katerih se je že pred davnim časom ustanovilo prostost in civilizacijo.

Popolnoma brez pomena je za kancelarja Michaelisa, če govori o "dokazih" glede tajne pogodbe med Francijo ter prejšnjo rusko vladjo, potem katere pogodbe naj bi dobila še nadaljnje teritorialne koncesije poleg povratka Alzacije in Lotarinške.

Celi svet se spominja "dokazov" o tajni pogodbi med Belgijo in Veliko Britanijo in ti dokazi so bili v resnici dokazi, kajti dokazovali so vso hinavščino in podlost razlaganja, ki se ga je vprizorilo od strani cesarske nemške vlade.

Cesarska nemška vlada in nemški državniiki so se ponovno izkazali kot sleparje glede sra in besede, kot ljudi, ki so izgubili vsako smisel za poštenost, vsled česar jim nihče več ne zaupa.

V francoski poslanici na Rusijo z dne 11. junija kot odgovor na rusko izjavo, da se ne bo zahtevalo nikakih aneksij in vojnih odškodnin, pa se je glasilo, da "ni Francija nikdar želela iztrgati kak kos zemlje svojemu postavnemu gospodarju".

Insolence te obdolžitve Francije pa postane še bolj presenetljiva, ko razmišlja človek o dovršenem nemškem načrtu, da se ustanovi takozvano "Srednjo Evropo", ki naj bi predstavljala obširno sfero nemškega upliva od Zapada do Istoka ter zagotovila cesarski nemški vladi varno podlago za izvršenje načrtov glede svetovne vlade.

Nemški državni kancelar ni povedal v svojem govoru, da se hoče vrniti Belgijo belgijskemu narodu, niti tega, da se jo hoče rehabilitirati ali napraviti resnično neodvisno. Noben odgovorni nemški državnik ni obljubil kaj takega.

Ničesar pa ni nadalje izjavil o Srbiji ali Rumunski. Nikake besede ni bilo v njegovem zavratnem govorjenju glede miru sporazuma in dogovora razven na podlagi nemških pogojev, na podlagi katerega miru bi bila Nemčija v stanu opomoči si ter zopet naprtiti svetu veliko vojno.

V tak mir zavezništvo sploh ne morejo pristati ter ne bodo nikdar pristali, kajti s takim mirom bi se ne napravilo sveta varnega za demokracijo. Zavezništvo pa bi se moralo s takim mirom odpovedati vsem svojim ciljem in to bi pomenilo toliko kot da se je vojevalo triletno vojno za zastoj in da se je zastoj žrtvovalo milijone življenj in milijone narodnega premoženja.

Avstroogrski zunanji minister, grof Czernin, je čutil potrebo tvoriti odmev besed nemškega državnega kancelarja ter izjavil, da je vseeno, če se smatra njegovo izjavo glede častnega miru za znamenje slabosti ali sile. — Zavezništvo pa se glede vseh teh izjav glede miru od strani centralnih zavezništvo ne more varati. Vse tozadevne izjave se smatra za znamenja velike slabosti.

Državniiki obeh cesarskih vlad ne skušajo le ojačiti poguma svojih lastnih narodov, med katerimi postajajo razmere od dne do dne bolj obupne, temveč si hočejo tudi pridobiti simpatijo ostalega sveta. Njim je dobro znano, da je najti v vsaki vojni javno mnenje, ki nasprotuje

vojevanju kot takemu in sicer mnenje pacifistov in onega razreda mehkočutnih ljudi, ki vidijo le poboje in trpljenje, ki pa nikdar ne dvigajo svojega pogleda navzgor k velikemu delu regeneracije in oproščenja, v katerem namenu se je tudi pričelo s to vojno.

Glede naše lastne odločnosti ne more biti nikakega dvoma. Amerikemu razpoloženju je dal najboljšega izraza državni tajnik Lansing ob priliki svojega nagovora na mlade može v vežbalnem taborišču v Madison Barracks. Od strani zavzenikov ne bo opaziti nikakega znamenja slabosti.

Celi svet pa je prepričan, da bodo prišla nadaljnja znamenja slabosti iz Nemčije in Avstrije.

Stvar pa tudi ne more biti drugačna. Skozi tri leta so se centralni zavezništvo na naravost čudovit način upirali sili Francije, Anglije, Italije in Rusije. Če občutijo že zavezništvo, katerim je odprta cela svetovna trgovina, vse izgube, stroške in strašna bremena vojne, kakšne morajo šele biti razmere v Nemčiji in Avstriji, kateri deželi sta obdani od vseh strani s strašnim železnim obročem nasprotnika?

V tem štadiju vojne, ko se vedno bolj zbirajo znaki izčrpanja pri centralnih zavezništvo, pa se je pridružila zavezništvo največja sila na svetu, ki ima na razpolago neštete milijone ljudi ter neizčrpne vire.

Le blazneži ali možje, ki zapirajo oči vsakemu spoznanju resnice, morejo še nadalje vstrajati v boju, ki je tako brezupen zanje in kojega konec je tako očiten.

Možje obeh cesarskih vlad so obenem blazni ter varajo same sebe. Oni pa se kljub temu ne morejo vzdržati in njih narodi ne morejo neskončno prenašati strašnih pomankanj, katere se jim je naložilo.

Naša dolžnost ni bila še nikdar tako jasna, tako evidentna.

Napeti moramo vse svoje najskečajnejše sile ter porabiti vse svoje vire, da pademo po Nemcih z vso silo ter jih prisilimo sprejeti mirovne pogoje, ki bodo zagotovili varnost narodov sveta ter prostost in demokracijo proti nadaljnjemu ogrožanju od strani pruskega militarizma.

Naš glavni cilj pa mora biti, da čim preje končamo to strašno vojno.

Razno iz Avstrije.

Novoimenovani načelnik parlamenta dr. Ernest vitez pl. Seidler si je kot voditelj poljedelskega ministarstva pridobil posebno z agramimi parlamentarci tesnejši stik, kar bo posebno dobro, ker Clam Martinicovo ministarstvo, ki je moralo iti, ni bilo posebno za po svoji sestavi: toliko zastopnikov visoke finance, naklonjenih nekmetijskim in tudi ne delavskim težnjam. Rojen je bil dr. Seidler leta 1862. v Schwechatu pri Dunaju. V državno službo je vstopil leta 1888. Od leta 1895. do 1900. je bil tajnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubnu na Zgornjem Štajerskem. Dr. Seidler je vseučiliški profesor na dunajskem vseučilišču in docent na visoki kmetijski šoli. Vitez je postal l. 1916. Pri zadnjih pogajanjih z Ogrski in glede na trgovinske pogodbe je sodeloval dr. Seidler kot zastopnik poljedelskega ministarstva. Dr. Seidler je bil tudi med učitelji cesarja. Predaval mu je kot prestolonasledniku o upravnih pravih zadevah.

Novi notranji minister grof Toggenburg je bil rojen 12. julija 1866. Njegov oče je bil bivši minister Jurij vitez pl. Toggenburg, mati rojena grofica Virginija Saruthein. Oče je bil od leta 1867. do 1868. tirolski namestnik; nato se je umaknil, ko je bil vpokojen, v Boleon. V državno službo je vstopil sedanji notranji minister 23. maja 1890 kot politični uradnik na Tirolskem; l. 1898. je bil okrajni komisar v Roveretu, leta 1900. v Tridentu; nato je bil pozvan v notranje ministarstvo, kjer je postal podtajnik; 20. februarja 1903 je bil imenovan za okrajnega glavarja v Borgo, 1905 je bil premeščen v Trident; 15. novembra 1907 je postal namestnik svetnika. Pozvali so ga zopet v notranje ministarstvo, a leta 1909. je bil radi slabega zdravja stopil v pokoj. Poročjen je z Leopoldino grofice Ladebur. Dne 28. marca 1913 je bil imenovan za tirolskega namestnika.

Vojnemu ministru pl. Stöger-Steinemu je podelil nemški cesar železni križ l. razreda.

Z ozirom na ponovna poročila, da je Poljski klub sodeloval pri ustanovitvi slovenskega parlamentarnega bloka, izjavlja predsedstvo Poljskega kluba, da Poljski klub vztraja pri svojem načelnem sklepu glede stikov z vsemi strankami parlamenta, da si, kakor doslej, tudi v bodoče ohrani v vsakem oziru popolno akcijsko svobodo.

Česky svaz (zveza) se je po svojem predsedniku Staneku zahvalil Jugoslovanskemu klubu za odlo-

Amerika in Nemci.

Glede trgovske emigracije in enostranosti ima John Bull, to je Anglež, le enega tekmeča, — svojega mladšega brata onstran morja. Narod Severne Amerike je seveda sestavljen iz različnih narodnosti, Nemcev, Francozov, Holandcev in Ircev, a poglavitno pleme je angleškega izvora. Mlada ameriška civilizacija, nestalne in nepopolne razmere v deželi ter izvanredno velika prilika, da se napravi denar v navidez neizčrpni kolonizacijskih deželah, — vsi ti faktori označujejo bolj kot v Angliji takozvanega "self-made" človeka, ki ne pozna v celnem svojem življenju nobenega drugega cilja kot napraviti denar, to je obogateti. Nedorasli otroci, napol odrasla mladina se vdeležuje tekme za dolarjem. Pri tem pa je kljub temu treba pritrčiti, da ne manjka idealnih momentov v deželi. V starih državah Nove Anglije veljajo še naprej načela strogega puritanstva, čer prevladuje najčistejši angleški standard o življenju. V New Yorku je še vedno za paziti nekaj nizozemske podjetnosti. V Virginiji in drugih južnih državah se ni še do danes izkoreninilo tradicij stare angleške aristokracije. V Bostonu in Philadelphiji vlada angleška atmosfera, pomešana z ameriškim puritanizmom. Povsod pa cveteta moralna in vernost.

Na Zapadu je življenje seveda divjeje in bolj življajno. V Kentuckiju se meša aristokratski duh Juga z industrijalno energijo Severa, kar tvori seveda precej čudno mešanico. V vseh teh deželah pa so značilne poteze ljudi ene in iste. Možje so zmogni, a brez vsake globlje kulture, brez vsakega bogatega duševnega razvoja. Vzgoja, znanstvo, plemenitost, birokracija, — vse to ne tvori ciljev v življenju. Vsakdo pa dela, spekulira, se trudi, izgublja ali pridobiva.

Celo farmerji so ob istem času rokovalci, trgovci ter spekulatorji in to so ljudje, ki so oddaljeni od vsakega središča civilizacije, tor se bore z divjino in blatom, z roparji in tatovi.

Entuziazem je nekaj nenavadnega v Združenih državah. Mrzla, intelektualna mirnost je potrebna, da se postane bogat. Celo prizor na Niagarske slapove vzbudi v srečo Yankeeja le eno misel: — Koliko neporabljenega vodne sile se troši na tem mestu!

Glede zunanosti in izkušnje, kako napraviti deželo bogato in veliko, kako izrabiti njene naravne zaklade, kako uporabljati maso naroda, — glede vseh teh stvari je posamezni Amerikanec bogatejši in izurjenjši kot katerikoli človek v Evropi. Oglašanje v listih se vrši v Ameriki z naravnost mrzlično naglico. Tekmovanje uporablja vsako mogoče sredstvo, ki mu je na razpolago. Evropski razred ljudi, ki je postal okamenel, ki živi v negotovosti, lenobi in omalovaževanju samega sebe, — tega razreda manjka v Ameriki ali pa se ga hitro eliminira, to je izbači. Vsak posamezni državljani je poln demokratičnega republikanske zavesti o svoji lastni vrednosti. Človek, ki je danes značilno čevlje, postane lahko jutri trgovec, v desetih letih bankir, odvetnik ali senator. Prilika za življenje, ki sega od New Yorka do San Franciscosa, vabi na tisoče podjetnih in vstrajnih ljudi, da

po 20 let, še niso vedeli, da se nahajajo tudi Združene države v vojni z Nemčijo. Pravijo, da so le neradi šli v vojsko. Predno so šli na fronto, so se vežbali devet mesecev.

Kako disciplino imajo Nemci, se lahko vidi v jetniškem taboru v Dorehestru, kjer sta izmed 20 tisoč ujetnikov samo dva poskušala pobegniti. Skoro vsi ujetniki pravijo, da so zadovoljni z okolico in postopanjem. Oskrbujejo sami svoje perilo in kuhinjo.

Hrana je sledeča: vsak dan 13 unč kruha, 6 unč mesa po pet dni na teden, 3/4 unč kave in 1 unča sladkorja na dan, 2 unči repe, 2 unči fižola ali graha, 2 unči sira, 10 unč rib v dveh postnih dnevih na teden, 4 unče riža in moke na dan, ravno tako poper in sol. Ujetniki, ki ne delajo, dobivajo nekoliko manj kruha, sira in moke. Obiskovalec posebno hitro opazi prijazno razmerje med angleškimi uradniki in nemškimi jetniki. Ni videti trde vojaške discipline, temveč vsakdo si prizadeva, da si ne napravi življenja manj udobnega, kakor je v resnici potrebno.

se lotijo težavne naloge, ki jih čaka. Življenje Amerikanca se je primerjalo s puhtečim strojem, v primeri s katerim se zdi življenje Evropejca kot ono počasnega izprehajaleca.

Par takih značilnih potez se je ohranilo tudi v kolonialnem življenju po celnem svetu, kajti tem kolonistom je bila na razpolago bogata deška zemlja, vsa tehnika in vsi napredki moderne civilizacije. Individualizem, prostost od vsake stroge vladne kontrole, vse to je najti tudi v kolonijah. Veliko odbojnih znakov, veliko surovih karakteristik se bo izgubilo v razmerju, kot bo dozorevala ameriška civilizacija, a narodni enačaji bo ostal vedno isti, kajti ameriško meso in kri se je močificiralo potom plemenov, podnebja, zgodovine in socijalnih navpav. Nikjer drugod, po celnem širokem svetu ni najti naroda, ki bi tako enostranski koncentriral vse svoje duševne in fizične sile na tehnični, ekonomski in trgovski napredek. Vsprico tega se ne da primerjati tega naroda s civiliziranimi evropskimi narodi, ki imajo v sebi še veliko orientalske počasnosti in duševne retrospektive.

Tako sodbo o ameriškem narodu je izrekel nemški učenjak Schmoller v svojem delu "Ekonomska teorija". Za Amerikanca je ta oris bolj laskav kot pa žaljiv. Celo gibanje modernega časa se giba v tem smislu in ameriški narod je menda določen, da prevzame vodstvo in te kljub vsem napakam, katere je opaziti v tem smislu so se izrazile tudi velike avtoritete na polju mednarodnih odnošajev.

Prostozidarji na delu.

Listu "Kölnische Volks-Zeitung" poročajo iz Španije, da delajo prostozidarji s posebnim poudarkom za demokratiziranje Nemčije. V Združenih državah Severne Amerike so nemški Američani pod prostozidarskim vpli-

vom ustanovili zvezo, ki se imenuje "Liga prijateljev nemške republike". Ta zveza deluje na to, da bi na Nemškem odstavili cesarja in ustanovili republiko. Prostozidarji so odločeni, prekiniti vse monarhijske, ki so še ostale v Evropi ter jih spremeniti v republiko.

Dalje je sedaj dognano, da so izhajale spletke, ki so nameravale Španijo pognati v vojno, iz Velikega orienata. Demonstracije, ki so se vršile 28. maja t. l. v Madridu, je vodil dr. Simarro, pooblaščenec španskega Velikega orienata, ki je zastopal špansko prostozidarstvo tudi na velikem mednarodnem prostozidarskem kongresu, ki se je vršil v juliju v Parizu. Prav tisti živili delajo zadnji čas z vso vmeno, da bi pokopali špansko monarhijo. Tudi Španija mora po načrtih prostozidarjev postati republika, kakor sploh smatrajo prostozidarji kot glavni cilj sedanje svetovne vojne, da bi odpravili vse monarhijske v Evropi in na njih mestih postavili republiko.

Neko pristanišče.

Pred odhodom v Francijo pozdravljamo vse svoje prijatelje in znance širom Združenih držav, posebno pa moji dve sestri v Clevelandu, Ohio.

Frank Krashovetz,
Battery C, 7th Field Artillery.

Dr. LORENZ

Jas sem edini slovensko govoreči specialist možnih bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. do poldne od 8. ure večer. V petkih od 9. dopoldne do 2. popol. Nedeljo od 10. dop. do 2. popol.
DR. LORENZ,
Specialist možnih bolezni,
944 Penn Ave. 11. nadst. na ulici,
Pittsburgh, Pa.

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakšne so njene grozote.

Največja zločinstva

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje stradajo, trpe in umirajo ter zastoni čakajo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besodo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriški Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi ne bral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

EDINI SLOVENSKI JAVNI NOTAR

(Notary Public)

v GREATER NEW YORKU

ANTON BURGAR

82 CORTLAND STREET, NEW YORK, N. Y.
IZDELUJE IN PRESKRBUJE

vsakovrstna pooblastila, vojaške prošnje in daje potrebne nasvete v vseh vojaških zadevah. Rojakom, ki žele dobiti ameriški državljanski papir, daje potrebne informacije glede datuma izkrcanja ali imena parnika. Obrnite se zaupno na njega, kjer boste točno in solidno postreženi.

Vsenemške sanje.

Andre Cheradame, kojega knjiga "Razkrinkana vsenemška zarota", je vzbudila nekoč velikansko senzacijo, ker se je na podlagi natančnih študij pojasnjevalo vse nemške načrte o svetovni nadvladi, je prišel sedaj zopet na dan z dodatnimi dokazi glede velikanskih nemških osvojevalnih načrtih, katere je zasledovala Nemčija.

V svoji knjigi pojasnjuje pisatelj, da je takozvana Srednja Evropa, to je od Nemecev obvladana država, stezajoča se od Baltika preko Avstro-Ogrske, Bulgarske in Turčije do Perzijskega zaliva in Bagdada, že skoro dovršeno dejstvo.

Nemčija si bo tudi na vse načine prizadevala, da si pri bodočem sklepu miru ohrani nedotaknjeno to verigo narodov in dežel. Mož, ki je zasledil velenemško gibanje pred celimi 25 leti in kojega izjave so državniki in diplomati v zaveznih deželah smatrali za bajke, je sedaj objavil v francoskem listu "L'Illustration" članek, v katerem dokazuje, kako zaporedne korake je vprizorila cesarska nemška vlada z ozirom na ta ozemlja in v smislu vse-nemškega programa.

Članek nosi naslov "Potom dejanskih dogodkov razkrinkani vojni cilji Nemčije".

Cheradame pravi v tem članku, da predstavlja Rusija največjo nevarnost. Jedro vsenemškega načrta tvorijo — razpad Rusije. Soglasno z vsenemškim načrtom naj bi se ustanovilo samostojno Ukrajino ali Malo Rusijo, ki bi se seveda nahajala pod nemškim pokroviteljstvom.

V luči zadnjih dogodkov, ki nam kažejo, kako je odločitev Ukrajine pospešila zadnjo ministrsko krizo v Rusiji, postanejo izjave francoskega pisatelja prav posebno zanimive.

Nadalje pravi Cheradame, da se bo z nemške strani prav gotovo vprizorilo ofenzivo proti južni Rusiji, koje namen bo odrezanje tega ozemlja od ostale Rusije.

Neoficijelni vsenemški cilji, katere je pokazal Cheradame svetu leta 1895 in ki so se leta 1917 oficijelno uresničili, so naslednji:

1. — Ustanovitev vse-nemške konfederacije centralne Evrope, ki naj bi obsegala sedanje nemško cesarstvo, Luksemburg, Holandsko, Belgijo, nemško Švico in Avstro-Ogrsko.

2. — Ustanovitev zunanjega roba tega centralnega državnega ustroja. Ta rob naj bi obsegal celo vrsto odvisnih držav, podrejenih pruski hegemoniji ter naj bi obsegal iz Poljske, Male Rusije, Rumunske, Velike Srbije, katere države naj bi tvorile s preje omenjenimi takozvano "carinsko zvezo".

Z ozirom na posameznosti se peča Cheradame najprej vo z Belgijo, glede katere omenja iz svojega pamfleta iz leta 1895 naslednje stvari:

— Razdelitev Belgije v flamsko in valonsko polovico je neizogibna. Flamsko kraljestvo bo moralo kot holandsko opustiti svoje vojno brodogradnjo, a bo imelo svojo armado ter svoje posebne pravice kot jih imata naprimer Bavarska in Saška. Antwerpen bo postala trdnjava in vojno pristanišče nemškega cesarstva ter bo zvezan z Renom po prekopi velikanskih dimenzij ter z Berlinom potom direktne železnice.

Belgijski Kongo bo ostala kolonija, upravljana po Flandercih, dasiravno bodo slednji le slabo v stanu vpravljati tako veliko kolonialno posest.

Da zveže ta splošni načrt z nemškimi dejanji v Belgiji, odkar je Nemčija prekršila nevtralnost te dežele, poroča Cheradame:

— Belgijski generalni governor, general von Falkenhause, ki je sledil generalu Bissingu, dela z mrzlično naglico na to, da ustvari administrativno ločenje in moralno sovraštvo med Flamci in Valoni. Zadnjo fazo nemških načrtov glede Belgije je orisal grof Bohmer v listu "Wirklichkeit". V članku se glasi, da se bo Belgijo "restavriralo" in da bo tvorila trgovsko in carinsko zvezo z Nemčijo, ki bo tudi kontrolirala belgijske železnice ter organizirala železniške zveze z Antwerpenom in Zeebrugge, vsled česar bi bil nemški generalni štab v Berlinu vsaki trenutek v stanu vroči nemške čete proti utrjeni belgijski obali.

Belgijski Kongo naj bi prešel v — nemške roke.

Ustvaritelji nemškega načrta iz leta 1895 so si tudi zamislili nemško poljsko "kraljestvo", ki pa bi bilo popolnoma v rokah Nemčije ter brez vsakega sledu prave neodvisnosti.

Glede Male Rusije ali Ukrajine se je že leta 1895 odločilo, da naj bi bile železnice, pošte in brzojavi te dežele v nemških rokah in tako del nemškega sistema.

Cheradame piše:

— Ker je opazil velikanske nemške priprave na frontah Ukrajine, je general Alekijev pred kratkim izjavil: Ruska armada, tako strašna še včeraj, je danes popolnoma impotentna in to v navzočnosti strašnega, močnega in vstrajnega sovražnika, ki steza svoje poželjive roke proti nadaljnim provincam južne Rusije, ker še ni zadovoljen z ozemljem, katero je že pregazil.

Po mnenju Cheradame je vprašanje južne Rusije tesno spojeno z bodočnostjo Rumunske in ravno Rumunska je bila predmet posebne pozornosti s strani Vsenemcev iz leta 1895. Nemški načrti glede tega balkanskega kraljestva pa so bili naslednji:

— Rumunska naj bi stopila v vsenemško carinsko zvezo ter dala Avstriji vojaško in trgovsko pristanišče ob dolenjem teku Donave, ki naj bi bilo zvezano z Avstrijo potom posebne železnice. Rumunska naj bi obdržala svojo lastno armado, a sklenila z Avstrijo vojaško pogodbo, glasom katere naj bi se odpovedala vsaki mornarici. Zavarovanje rumunske obale pa naj bi se izvršilo s pomočjo nemškega brodogradnje.

V slučaju zmagovite vojne proti Rusiji naj bi dobila

Rumunska gorajo Besarabijo do Dnjestra. V tem slučaju naj bi dobila Avstrija dolenjo Besarabijo, ki naj bi tvorila mejno grofijo Besarabsko. Potom primerne uporabe nemških kolonij, ki še obstajajo v tej deželi, naj bi se izpremenilo to grofijo v čisto nemško mejno državo.

Ta avstro-nemška dežela naj bi obsegala mesta Odeso, Borodin, Formosa, Beni, Ismail ter Sulina ustje reke Donave. Izliv Donave v Črno morje pa naj bi zastražile nemške bojne ladije.

Z ozirom na ta ambiciozni program poroča Cheradame:

— Z ozirom na aneksijo ruske Besarabije v prid bodoči vse-nemški Veliki Rumunski je treba izjaviti, da bi bila to posledica nemške kampanje, o kateri je poročal general Alekijev. Predmet te kampanje bi bilo zasedenje izliva reke Donave ter južne Rusije.

Edino izpremembo v programu iz leta 1895 se je povzročilo vsled vdeležbe Bulgarske v vojni na strani centralnih zaveznikov. Soglasno z načrtom bulgarske hegemonije, ki se ga je objavilo v Sofiji leta 1907, je obljubil Berlin Bulgarom rumunsko Dobrušo.

"Pester Lloyd" pa je ravno glede te stvari pred kratkim izjavil:

— Izliv reke Donave je za zmagovite centralne zaveznike prav tako važen kot so Dardanele in Bospor. To je mesto, kjer se morajo naseliti Nemci, ki prebivajo v sedanji Rusiji in katere je slednja država ekspropriirala.

Ta francoski pisatelj opozarja tudi na dejstvo, da se je že pred 22 leti predlagalo ustanovitev jugo-slovenske države, ki naj bi obstajala iz Hrvaške, Slavonije, Dalmacije, Črnogore, Bosne in Hercegovine. Zagovorniki nemške ekspanzije pa so dostavljali, da bi se moralo to državo priklopiti Avstro-Ogrski potom personalne ali osebne unije, vsled česar bi ne bila ta država ničesar drugega kot vazalna država Vse-Nemčije.

Glede Avstro-Ogrske izjavlja Cheradame, da se bo morala glasom vse-nemškega načrta tesneje zvezati z Nemčijo v političnem in ekonomskem smislu. Odvisnost, v kateri se nahaja danes Avstrija od Nemčije, pa nudi najboljši dokaz, v koliki meri so že dozoreli vse-nemški načrti.

Glede Turčije izjavlja Cheradame, da so se sanje iz leta 1895 izpremenile leta 1917 v istinitost, kajti zasužnjevanje Turčije od strani Berlina je že popolno.

Celi položaj v skupnem pa označuje Cheradame na sledeči način:

— Primera stanja zadev leta 1917 kot je razvidno iz nemško-avstrijske vojaške situacije na Iztoku s pamfletom načrta iz leta 1895 dokazuje:

1. — Da se je dosledno sledilo uresničenju vse-nemškega načrta, ki se ga je ustvarilo pred 22 leti in kateri načrt predstavlja vse vojne cilje Nemčije.

2. — Da so načrti o ustvarjenju kraljestev Poljske in Velike Srbije ali Jugoslavije, katere se je predložilo zaveznikom kot novosti in kot znamenja izpremembe v orijentaciji dunajske vlade, — v resnici že vsebovani v vse-nemškem načrtu leta 1895.

Na podlagi teh načrtov pa se ne namerava oprostiti narodov Avstro-Ogrske, temveč jih že bolj razdeliti v namenu, da se jih pozneje lažje germanizira.

3. — Glede Avstro-Ogrske je glavni cilj, da se premoti ruske ekstremiste ter reši na ta način Avstrijo za Habsburžane, kojih ohranitev je osnovni pogoj za uresničenje vse-nemških ciljev.

4. — Trajni molk prejšnjega nemškega državnega kanclerja glede vojnih ciljev Nemčije najde svoje pojasnilo v izjavi kanclerja barona Begasattela, predsednika vse-nemške zveze. V tej izjavi se glasi:

"Šele po popolnem porazu vseh sovražnikov Nemčije bo primerno določiti vse-nemške vojne cilje. Za sedaj pa prepovedujemo interesi naroda vsak globlji študij teh ciljev".

Anarhistične razmere v Rusiji prav gotovo ne bodo omilile nemških zahtev, kajti izpremenilo se jih ni niti takrat, ko je bila ruska armada še strašna.

Cela sedanja situacija pa je obvladana od duševnega razpoloženja v Berlinu, o katerem piše "Taegliche Rundschau":

— Lahko smo prepričani, da je prenehala Rusija šteti med naše sovražnike. Če bomo mogli doseči sporazum z novo vlado ali ono, ki ji bo sledila, bo še tem boljše. Tak sporazum pa bomo dosegli s hladnim izrabljanjem notranje situacije, ki je nastala vsled revolucije.

Danes imamo bolj kot kedaj pravico zahtevati od Rusije vojno odškodnino in aneksijo onih ozemlj, katere neobhodno potrebujemo v kolonizacijske svrhe.

Uničenje Rusije je glavni cilj sedanje nemške in vse-nemške politike.

Kje je Nemec?

Huda vročina.

V New Yorku smo imeli včeraj najbolj vroč dan v tem poletju. Bil je tudi najbolj vroči 30. julij zadnjih 33 let. Toplomer je kazal v popoldanskih urah 95 stopinj, iz nekaterih krajev so celo poročali 102 stopinj.

Vendar pa ni bilo smrtnih slučajev, kar se imamo pa zahvaliti lahnemu vetru, ki je prihajal z morja. Moški so hodili po mestu brez suknjičev. Vozniki so pokrivali konjem glave z listi zejra.

Siam napove vojno.

Dunaj, Avstrija, 30. julija. — (Preko Kodanja.) — Siamski poslanik je avstrijskemu zunanjemu ministru vročil siamsko vojno napoved Avstro-Ogrski.

Moja osebna poslanica nade.

Želim, da me pozna vsaki mož in vsaka žena v tej deželi, katere trpi na bolezen. Želim, da me poznajo vsi kot prijatelja — da vedo kdo sem jaz kaj sem storil v preteklosti in kaj delam sedaj. Moja slika vam lahko spruče, da sem ovel v medicinski praksi, katero vršim že dolgo vrsto let; moji laje so danes anežebeli po dolgi letih trudisan, raziskavanja in dela. Strmo sem preučil in analiziral vse tiste stare, kronične in globoko vkojenjene bolezni, ki se tako težko zdravijo in o katerih ima mnogo drugih zdravnikov površno znanje. Želim, da mi — k bo — izloži in vsaka bolna ženska zupa avr, e teškoče in tajnosti; vsakemu bom dal poln navet, ker želim, da sem z vsakim dober prijatelj. Pišite po brezplačno knjižico, katero vam nudim, in čitajte mojo poslanico nade.

J. Russell Price, M.D.

ZELODČNE BOLEZNI

okorela jetra, žolčnica, zapeka, zlata žila, revmatizem, katar, naduha in funkcionalne bolezni srca se lahko uspešno zdravijo privatno na domu in z majhnimi stroški.

Želimo tudi, da se seznaniš z našim uspešnim načinom zdravljenja na domu takih bolezni kakor so sifilis, nečista kri, kožne bolezni, kapavica, živčna slabost, moska nemoč, semenotok, slabost možganov, kongestivna striktura, bolezni na mehuru in ledvicah in razne druge bolezni na spolno-urinar-nih organih na katerih mnogi moški toliko trpijo.

Zdravniška knjižica, katera šteje 96 strani, zastonj.

Pišite še danes po to knjižico in u njej boste našli enostavna fakta v razumljivem, materinskem jeziku. Ta knjižica je zaloga znanosti in vsebuje informacije in nasvete, ki bi jih moral znati vsak mož in vsaka ženska; posebno pa so ti podatki koristni tistim, ki mislijo na ženitev. Ako torej hočete znati, kako bi dobili nazaj svoje staro zdravje in moč, pišite takoj po to brezplačno knjižico in zvedeli boste, kaj je potrebno glede te ali one bolezni. Ne pošiljajte denarja! — pošljite samo vaše ime in naslov na spodnjem kuponu. Ne trošite denarja za kakšno ničvredna sredstva, temveč čitajte to knjižico, katera je kašipot k zdravju, in črpajte iz nje pravočasne nasvete in podatke. Pri tem lahko zveste, na čem vi trčite in kako se more vaša teškoča obvladati.

Kupon za brezplačno knjižico.

Zapišite vaše popolno ime in naslov, izrežite in pošljite nam še danes. Plačajo potrebno poštnino, da dobimo pismo o pravem času.

DR. J. RUSSELL PRICE CO.,
S. 1100 Madison & Clinton Sts., Chicago, Ill.

Gospodje: Prosim, pošljite mi takoj vašo zdravniško knjižico popolnoma zastonj in poštnine prosto.

Ime in priimek _____
Ste. in ulica ali Box _____
Mesto _____ Država _____

MOŽJE!

Pišite še danes po brezplačno pojasnilo, kako podvojiti svoje moči, živahnost, močustvo in kreplost. Hitri uspehi. Naslovite: **JUVIT LABORATORY,** South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

Kanarčki.

Ali imate majhnega kanarčka v svojem domu? Če ga imate, ga lahko pustite zavarovati. Kajti cena za te živalice se viša od dne do dne. Cela njegova teža je vredna suhega zlata in to vsled vojne.

Pri te mpa je treba pomisliti, da ni nastala nobena kuga na Kanarških otokih, kajti ti ptici prihajajo s teh otokov prav tako malo kot iz Laplanda. Vsi ti ptici so prihajali dosedaj iz Nemčije in sedaj je konec vsem tozadnim importom.

Strupeni plini.

Pariz, Francija, 30. julija. — Ameriški Rdeči križ je danes rešil 400 francoskih otrok na ta način, da jih je prepeljal iz nekega malega mesta blizu fronte, kjer so Nemci metali bombe s strupenimi plini, v drugo mesto.

O nevarnem položaju se je Rdečemu križu poročalo v četrtek zvečer in v petek jutraj so že bolniške strelnice odšle z avtomobili na pomoč. Vzele so s seboj mleko in drugo otroško hrano. Otroke so skopali, jih nasitili in preoblekli ter so jih potem spravili na varno.

The Arrow Coal Company

je povišala plačo svojim majnarjem letos že štirikrat in sicer: prvega januarja, aprila in maja in zadnjič 15. maja. Vsak majnar tu zasluži čez \$100.00 v dveh tednih. Premog je od 4 čevljev naprej. Tu ni plinov — vode — ali plasti — kamenja. Pozitivno nobenih delavskih zarez. Dovolj vozov. Mi posebnopotrebujemo 40 nakladačev. Plačamo 63 centov za tonžo za nakladanje z strojem. Osemurno delo.

Dobre šole — cerkve vaše narodnosti.

Dobre hiše in dobra hrana za sance.

Pridite pripravljeni za delo, ali pa pišite na:

Mr. H. V. Henderson

v ARROW, PA.

REŠIMO SLOVENSKI NAROD LAKOTI!

Carranza jemlje denar.

Washington, D. C., 30. julija. — Carranza je zaplenil vse zlato v vrednosti 20 milijonov v dveh bankah v Mexico City. S tem denarjem bo plačal svojo vojsko.

Banki sta na ta našim izgubili vse svoje premoženje. Carranza je dal za zlato vrednostne papirje, ki pa imajo le majhno vrednost.

Želim izvedeti za naslov svojih sester **MARIJA KASTELIC**, omožena **BOHTE**, in **JOHANA KASTELIC**, omožena **POTO-KAR**. Ako kdo rojakov ve za njun naslov, naj mi blagovoli naznani, ali naj se pa sami oglasita svojemu bratu: **Frank Kastelic**, Box 676, Wylam, Ala. (31-7—2-8)

Rada bi izvedela za svoji dve sestri **TEREZIJO** in **FRANČIŠKO KOBE**, doma iz Novega mesta na Dolenjskem, sedaj omoženi **Terezija** za **Mišjak** in **Franciška** za **Borec**. Pred časom sta bivali nekje v Pennsylvaniji. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njun naslov, da mi ga naznani, za kar bom vsakemu hvaležna, ali pa naj se sami javita. — **Mrs. Juliana Draško-vič** (rojena Kobe), Gen. Del. Keewatin, Minn. (31-7—2-8)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJE SLO-VENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽ-AVIL.

Potopljena angleška križarka.

London, Anglija, 30. julija. — Angleška admiraliteta uradno naznana, da je nemški podmorski čol torpediral križarko, 11 tisoč ton prostornine.

Pri eksploziji je bilo ubitih 38 mornarjev; vsi drugi so se rešili.

PATRIJOTI!

Stric Sam išče

500 PEKOV

100 KUHOV

25 MESARJEV

za hraniti U. S. vojsko
SLUŽITE SVOJI DRŽAVI,
KJER JI MORETE NAJBO-LJE.

Peki, kuhi in mesarji se iščejo, da služijo Z. D. v svoji oort.

Vam ni potrebno vežhati se ali opravljati vojaške dolžnosti razen svojega posla.

Ako znate peči ali kuhati, Stric Sam vas hoče — če pa ne znate peči ali kuhati vas bo pa Stric Sam naučil.

VPIŠITE SE DANES!
STOPITE V ČASTNE VRSTE za časa vojne.

STAROST 18 DO 45 LET
Plača pekovi \$33 do \$44 na mesec
plača kuhovi \$38 na mesec
plača mesarjem \$36 na mesec

Urad rekrutacije:
vagal 39th Street in 6th Ave., New York.

MODERNO UREJENA Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVESTNE TISKOVINE
IZVRŠUJE PO NIZKIH CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V DRUGE JEZIKE.

UNLJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST 80:

DRUŠTVENA PRAVILA, OKROŽNICE — PAMFLETE, ČENIKI I. T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION
Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSEPH PRIJATEL, 5232 Wash. Street, Denver, Colorado.
Podpredsednik: ANTON VODISEK, 424 Park Street, Pueblo, Colorado.
1. tajnik: FRANK SKRABEC, R. F. D., Box 17, Stock Yard Station, Denver, Colorado.
2. tajnik: JOE VIDECH, 4485 Logan Street, Denver, Colo.
Zaupnik: JOHN PREDOVIC, 4837 Washington St., Denver, Colo.

NADZORNI ODBOR:

1. nadzornik: JOHN GERM, 316 Palm Street, Pueblo, Colorado.
2. nadzornik: FRANK HENIGSMAN, 1230 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
3. nadzornik: MIHALJ KAPSCH, 508 N. Spruce, Colo. Springs.

POROTNI ODBOR:

1. porotnik: PETER MEDOS, Route 8, Box 106, Pittsburgh, Kansas.
2. porotnik: JOHN HOCEVAR, 514 West Chestnut St., Leadville, Colo.
3. porotnik: JOHN JAKSA, Box 272, Louisville, Colorado.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. F. SNEDEC, 817 E. B. St., Pueblo, Colo.

IRADNO GLASILO:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse denarne nakaznice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, priložbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prepisne zadeve pa na predsednika glavnega porotnega odbora.

IMENIK URADNIKOV KRAJEVNIH DRUŠTEV SPADAJOČIH
K ZAPADNI SLOVANSKI ZVEZI V DENVER, COLO.

Društvo sv. Martina St. 1 v Denver, Colo. — Predsednik: Joseph Pavlakovich. — Tajnik: George Pavlakovich, 4714 Grant St. — Blagajnik: John Predovich. — Seje se vsrke vsakega 15. v mesecu v Joseph Videtichovi dvorani.

Društvo Sloven St. 3 v Pueblo, Colo. — Predsednik: Anton Kochevar. — Tajnik: John Gern, 316 Palm St. — Blagajnik: John Kotman.

Društvo Zapadni Junaki St. 4 v Midvale, Utah. — Predsednik: Frank Katalic. — Tajnik: Frank Miska, Box 211. — Blagajnik: Ignac Miska.

Društvo Planinski Bratje St. 5 v Leadville, Colo. — Predsednik: John Pink. — Tajnik: John Hocevar, Box 759. — Blagajnik: Fr. Zaltz, ml. — Seje se vsrke v lastni dvorani na 527 Elm St.

Društvo Zvon St. 6 v Colorado City, Colo. — Predsednik: Joseph Kapsch. — Tajnik: Mike Kapsch, 580 N. Spruce St. — Blagajnik: Frank Klum. — Seje se vsrke v slovenski dvorani.

Društvo Kraljica sv. Rožne Vena St. 7 v Denver, Colo. — Predsednik: Katarina Pekec. — Tajnik: Mary Starasinec, 4576 Logan St. — Blagajnik: Mary Baudel. — Seje se vsrke vsako drugo nedeljo v mesecu v Jos. Videtichovi dvorani.

Društvo Biser St. 8 v Mulberry, Kans. — Predsednik: Peter Medos. — Tajnik: John Crepinsek, R. F. D. 2, Box 29, Mulberry, Kans. — Blagajnik: J. Prijatelj.

Društvo Napredni Sloveni St. 9 v Canon City, Colo. — Predsednik: Anton Dremelj. — Tajnik: Frank Kocjan. — Blagajnik: Frank Komelja.

Društvo Slovanski Bratje St. 10 v Victor, Colo. — Predsednik: Frank Oram. — Tajnik: Valentin Gern, Box 551. — Blagajnik: J.

Društvo sv. Janez Nepomuk St. 11 v Rockyvale, Colo. — Predsednik: Joseph Blatnik. — Tajnik: Alois Simec, Box 225. — Blagajnik: Joseph Putryn. — Vsi v Rockyvale.

Društvo Zgodnja Danica St. 12, Clear Creek, Utah. — Predsednik: I. Milhe. — Členjen krajevni tajniki so pooblašeni, da glavni tajnik Zveze ali pa naravnost na uredništvo Glas Naroda, da se zamore luenik uradnikov pravčasno popraviti.

Društvo sv. Anton Sever. — Blagajnik: Anton Fijacko.

Društvo Junaki St. 13 v Frontenac, Kans. — Predsednik: Frank Terlep. — Tajnik: Anton Lesjak, Box 118. — Blagajnik: Louis Preložnik.

Društvo Slova Slovencov St. 14 v Standardville, Utah. — Predsednik: John Potočnik. — Tajnik: Joseph Kopavnik, Box 1601. — Blagajnik: Frank Malivoč.

Društvo Triglav St. 15 v Bingham, Utah. — Predsednik: Joseph Kopecek. — Tajnik: Joseph Evac, R. R. 1, Box 52. — Blagajnik: Paul Čulaj.

Društvo Zapadna Zvezda St. 16 v Pueblo, Colo. — Predsednik: Fr. Henigman. — Tajnik: Robert Roblek, Y. M. C. A. — Blagajnik: John Fox. — Seje se vsrke vsaki drugi petek v mesecu.

Društvo Hrabri Slovani St. 17 v Frederick, Colo. — Predsednik: John Mayor. — Tajnik: Anton Šuklje, Box 58. — Blagajnik: John Shmidt.

Društvo sv. Alojzija St. 19 v Denver, Colo. — Predsednik: Anton Mencin. — Tajnik: Erazem Girshe, 4964 Pearl St. — Blagajnik: Fr. Okoren. — Seje se vsrke vsakega 14. v mesecu v Jos. Prijatelj dvorani.

Društvo Planinke St. 20 v Leadville, Colo. — Predsednik: Neža Kržan. — Tajnik: Erazem Girshe, 4964 Pearl St. — Blagajnik: Fr. Okoren. — Seje se vsrke vsakega 14. v mesecu v Jos. Prijatelj dvorani.

Društvo Grintavec St. 21 v Ely, Minn. — Predsednik: Frank Martinjak. — Tajnik: Matt Poljanec, Box 289. — Blagajnik: Frank Erzar, Box 1021. — Seje se vsrke vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Mihaela St. 22, Tooele, Utah. — Predsednik: Frank Čeh. — Tajnik: Frank Ambrosch, Box 75. — Blagajnik: Mile Milinkovich.

Društvo Cleveland St. 23 v Cleveland, Ohio. — Predsednik: John Kadunc. — Tajnik: Primož Modic, 1019 E. 72nd Pl., Cleveland, Ohio. — Blagajnik: John Kadunc.

Vipava.

(Po spisu dr. Rud. pl. Andrejke.)

Mimna in v solcu blesteča rečica je to, ki je bila vzbujena, kakor neprimerno večja in sedaj svetovotvorna Soča, iz svoje mirne, stoletne zamisljenosti vsled nenavadnega vojnega šuma. In njeni mirni, skoro leni valovi se kake od dne do dne vsled krvi in blata, odkar je postavil na njenih zelenih bregovih Mars svoj oostrog.

Nekega dne smo mogli brati: Naše postojanke v Vipavski dolini... Kdo je poznal do takrat to 50 km dolgo dolino? To je tih in sanjavi paradiž, poln južne krasote in bujnosti, ki ga pošilja benečanska ravnina daleč med kraške gore, kakor da bi nam "barbarom" hotela primesti pozdrav, o katerem šele sedaj vemo, da je bil poziv, ki je kazal pot našemu hrepenenju po južnih deželah in za katerega se nismo zmedli.

In vendar so šle tu skozi za časa preseljevanja narodov vse množice Germanov in Slovanov, ki jih je gnalo hrepenenje po solncu. Na 1200 m visokem Nanosu, ki spremlja vipavsko dolino od severa in jo proti vzhodu ompira, je stal nekoč Albion, kralj longobardski, kakor poroča zgodovina, ko je šel od severa čez sevirga do izliva, kakor arel moč,

dajno Notranjsko. In gledal je deželo svojega hrepenenja — vedno bolj in bolj se odpirajočo vipavsko dolino in potem daleč na zapadu v megli izginjajočo italijansko ravnino. Pri spominu na to je italijanska domišljija prekrstila slovanstvo in me gore v svoj lepo doneči "monte re" — kraljeva gora, ne da bi slutila bridek zasmehek, ki v tem tiči; kajti ni bil italijanski kralj, ki je priključil to goro italijanskemu "kraljestvu", ampak bil je germanski kralj, ki je na gori zapopadel italijansko deželo v mislih in željah, predno si jo je podvrget.

Večjega razločka si skoro niso mogli, kakor je med solnčno, blagoslovljeno vipavsko dolino ter njeno okolico. 500 metrov višja postojanka planota ter 1000 metrov višji gori Nanos in Čaven, zadnja izrastka Juljskih alp, padajo strmo v dolino. Starodavni trg Vipava, kateremu je dala reka ime, leži samo nekaj sto metrov nad morjem; v enaki višini izvira tudi reka. To ni nikakoli alpska reka, ki si dela pot čez snežne vrhove v mladostni prešernosti k močnejši sestri Soči ter k morju: močna je in njen tok je miren, samemu sebi enaka od izvira, ko je šel od severa čez sevirga do izliva, kakor arel moč,

teče Vipava iz tihih pečin za nekdanjimi lantieriskimi, sedaj levečevskim gradom.

Kdor je sedel ondi pri izviru Vipave v onih vročih josenjskih dneh — ki napolnijo božji blagoslov vipavske doline, njene trte s sladkim sokom in ki je gledal poigravanje postvi v ledenorzi vodi ter solnčne žarke, ki so prodirali skozi košato vejave starih dreves in kdor je opazoval na majajski se brvi brezštevne temne razpoke in votline, iz katerih je vrela nepretrgano kristalno čista voda, ta ne pozabi nikoli več onega pravičnega pomirujočega razpoloženja. Jezero da leži daleč notri v sredi gore, tako pravi ljudska vera in tudi moderno raziskavanje Krasa ni proti temu, da se ne bi to vželo kot teoretična razlaga za ta močnega izvir Vipave, o katerem pravijo, da ni pravi. Toda pobeno človeško oko se ni gledalo onih skrivnostnih polnih prostorov, iz katerih zajema Vipava svojo vedno enako moč in svoj hlad; pač pa je ves nanoski masiv poln jani in votlin, posebno na oni strani, ki je obrnjena proti Posonju.

V teh dneh naj zopet oživi zgodovina Predjamskega gradu na vzhodnem vznožju Nanosa. Držnega viteza Erazma Predjamskega, ki se je vzdignil proti državi in cesarju, da bi masčeval svojega prijatelja Baumkirchnerja, so zamaš oblegale v njegovem predjamskem gradu cesarske čete pod poveljstvom stotnika Gasparsja Raulbarja. Ko so mislili, da je že popolnoma sestradan, jim je ta vrgel v posnch celega pitanega voila in jim je poslal v mesecu maju po vrvi košarico črešenj. Ko pa je slednjič vsled izdajstva padel, so našli v gradu doh hodnik, ki je držal skoz cel Nanos v vipavsko dolino, po katerem so mogli prav lepo in neovirano zalagati se z živili. Hodnik je dandanes na mnogih krajih precej zasut, ker se je vdrla zemlja in nobena moč na zemlji ne more tega naravnega predora popraviti kakor je bil nekdanj.

Vipava je otrok Nanosa — močje je tudi njen izvir v otdokih Hrušice in Javornika. V teh skrivnostnih podzemskih jamah izgube besede svojjo veljavo. Izvir pa je tudi mogoče samo odtok in njen gornji tok kak potok, ki kje drugje pod kakim drugim imenom izvira in zopet izgine. Bodi temu kakor hoče, Vipavi se ne mudi zapustiti raja, katerega si je s težavo priborila. Padee do njene oaze izliva v Sočo znaša samo en meter na en kilometer.

Na njenem desnem bregu se vzpenjajo čez 1000 metrov visoke gore: Nanos, Hrušica, Čavn, Trnovski gozd, same apenske tvorbe; levi brez pa obdajajo s trtami poraščeni holmi, da se umaknejo Krasi. Mirno, samozadovoljno teče Vipava obdana od sanjavih vrb in jelševga grmicevja skozi bujno, včasih močvirnate loke, da v tesni zapusti svojo kranjsko domovino. Njen tok po Goriskem je še bolj pomen. Številne vijuge značijo njen pot. Toda dolina je vedno širša in pri Mirni dospe v gorisko ravnino. Poleg reke peje: to je narod, ki mora sedaj toliko trpeti vsled grabežljivega osvoboditlja.

In medtem ko prihaja do naših ušes temno bučanje topov, zapoje deklece tam spodaj eno izmed onih melanholičnih, pravih slovenskih pesmi:

dno z isto močjo, posebno v času enakonočij; pošta, ki obteuje med Ajdovščino in Vipavo, ima tedaj težavno stališče. Moč burje je takoj velika, da morajo voz obložiti s težkimi kamni ter dva moža morata uprati voz iz vrvmi z vsemi močmi proti vetru, sicer ga prekuene burja.

Pogozdovanje Krasa, ki je drugod zamajalo moč burje, je tu brez moči. Kajti vinorodna in poljedelska okolica ni pripravna za pogozdovanje, na drugi strani pa leži pravi ter neprimagljivi vzrok burje v tem, ker visoko gorovje naenkrat pade v ravnino in ker je velika razlika v temperaturi na obeh straneh. Da se pa ta izenači, nastane burja.

K sreči pa burja ne pihla dolgo, 2 do 3 dni, potem je pa cele tedne, da, cele mesece mir preje njo. In nato blišči ta rajska dolina v vsem čaru italijanskega juga. Skoro bi mislili, da imamo Rafaelove pokrajine pred seboj, tako podobna je slika. Strme, navpične stene Čavna z oblaki, spodaj pa na nestruhih pobočjih skrbno negovani vinogradi in vrtovi, med temi pa kakor plaha creda ovac tesno skupaj postavljene hiše brezštevinih vasi in bivališč, vse v vseskozi italijanskem slogu. Nad rdečimi, ploščatimi ter s kamni obloženimi lesenimi strehami mole proti nebu visoki dimniki kakor kaki vprašaji. V močnih kamnitih stenah so majhna okna s kamnitim okvirom z močnim omrežjem; med hišami pa stoji vaška cerkev z vitkim stolpom, ki ima tudi kamnito, okroglo streho. Celo glas zvoce ima tukaj muno, svinčeno težko barvo italijanske ravnine. Toda trta in listje murvino se ovija tukaj okoli visokega, čisto razpadajočega zidovja, južne evetke cveto in dehte, figa daje dvakrat na leto sadove in črešnje zore že začetkom maja.

Ob vroči cesti stoji enonadstropna gostilna in pred njo visoka murva. Na njenih visokih in močnih vejah je postavil domači iznajditelj uto v višini prvega nadstropja. Tu je zelo prijetno sedeti sredi drevesa, ko dozoreva murve. Treba je le stegniti roko in vsakdo si jih privoši, kolikor hoče. Prijazni gostilničar prinese nato izvrstno gnat, skoro prozorno narezano, "šendanijska" jo imenujejo. Nekuhana tekne tako kot najboljša vestfalska gnat. In kupica tenorodega burgundčana spravi družbo kmalu v najboljšo razpoloženje.

Domačini hodijo mimo, se ustavljajo pred gostilno ter govore z gostilničarjem in njegovimi ljudmi. Pač se spozna na njih obrazil in kretnjah južna živahnost, toda težki zvok govornice spominja na sever, na Alpe gorenske, južnokoroške in južnoštajerske. In tudi njih oči so večidel modre in lase imajo plave ali svetlorjave. Tu zapazimo naenkrat: Ni italijanska pokrajina ta južna, mirna dolina, ona je del naše ljube Slovenije. Ljudje, ki tukaj prebivajo v nezvesti za naravno lepoto, katere so navajeni, to so naši Slovenci, ki prebivajo po vsej vipavski dolini do Gorice; to je narod, ki mora sedaj toliko trpeti vsled grabežljivega osvoboditlja.

Uspeli smo prihajati do naših ušes temno bučanje topov, zapoje deklece tam spodaj eno izmed onih melanholičnih, pravih slovenskih pesmi:

Tam za laškim gričem,
tam je dost fantečev,
k' se za nas vojskujejo,
k' se za nas vojskujejo.

Počasi se vleče napov dalje, o tožno in prijazno pokrajino. Toda kakor da bi dospel žarek upanja raz božanstveno solnce in našel vhod v sree smejoče se pokrajine: naenkrat se zasliši iz mladih, deklečih grl troglasno, v trdnem upanju na zmago, stara slovenska pesem:

Regiment po cesti gre,
pa moj fanteč zraven je,
pa moj fanteč se 'zmed vseh
spoznan,
zelen, zelen, zelen pušle 'ma.

Ti pa, marna Vipava, teci le dalje brez skrbi. Nikdar ne bodo dobili sovraščini v pest rajске doline in naroda, ki jo varuje!

Bolgarski gospodarski dnevnik. V Sofiji izhajajoči bolgarski list "Bulgarische Handelszeitung" je postal dnevnik ter izhaja v povečani obliki v nemškem in bolgarskem jeziku. Dnevnik proglašira gospodarske interese Bolgarije, Ogrske in Avstrije.

Novice iz stare domovine.

Viktor Cotič.

Viktor Cotič, gorški rojak in sedaj profesor risanja, je izlozil v Zadrnu v Dalmaciji svoje slike, portrete na olje, portretne skice in nekoliko pejzaž. Cotič je obiskoval akademijo umetnosti na Dunaju. Njegova prava stroka je slikanje portretov, ki so mu posebno uspešni. Slike Cotičeve vzbujajo posebno pozornost. "Narodni List" piše: Ob iskrenem koloritu, ostro umevanje in diskretno karakterizacija ovajajo sodilno umetnost. Večje so izdelani portretni črti, med katerimi se odlikujeta avtoportret in slika umetnikove soproge — deli, ki sta tudi tehnično zanimivi.

Dr. Ivan vitez Žolger.

Uradna "Wiener Zeitung" dne 23. junija poroča, da je cesar Karol vsled zasluga povodom sklepanja nagodb z Ogrsko povisal našega rojaka dr. Ivana Žolgerja, sekijskega predstojnika v predsedstvu ministrskega sveta, v viteški stan. Dr. Žolger deluje že nekaj let kot načelnik državnopravnega oddelka v ministrskem svetu in je bil posebno pri pogodbenih pogajanjih z Ogrsko desna roka ministrskega predsednika. V pogodbenih zadevah je dr. Žolger kapaciteta, o tem priča njegovo temeljito delo "Državnopravna nagodba med Avstrijo in Ogrsko", ki je izšla leta 1911 ter bila vsled popolnega poznanja besedila ogrskih zakonov nekaj novega v avstrijski državopravni literaturi. Dr. Žolger je že prej priobčil več državopravnih spisov, tako n. pr. o avstrijskem duhovskem vseučilišču. Leta 1915 je izšla v navedenem pravu (1898) in dosegel tudi docenturo za avstrijsko državno pravo na "Österreichische Zeitschrift für öffentliche Rechte" njegova študija o državopravnih temeljih vojne sile avstro-ogrsko monarhije. Tudi v slovenskem jeziku je priobčil leta 1914 za družinsko številko "Slovenskega Pravnika" članek o nagodbi.

Razpisana ravnateljska mesta.

Razpisana so ravnateljska mesta na gimnaziji z nemškimi in slovenskim učnim jezikom v Novem mestu in na II. državni gimnaziji v Ljubljani ter na realki z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

Smrtna kosa.

Dne 26. junija ob 3. uri popoldne je umrl v Ljubljani v 73. letu svoje starosti po komaj tridnevni mučni bolezni monsignor Janez Filipič, častni kanonik nadškofjskega goriskega kapitlja, župnik-dekan v Lučniku pri Gorici itd.

Potres.

O potresu v cerkljanski okolici pri Krškem se poroča: Dne 12. junija popoldne je bilo pet sunkov. Ob 3. pol 4, tri četrta in 4 in 4. uri 20 minut. Razen ob 3 in ob 4.20 so bili vsi prav rahli, omenjena malo močnejša. — Dne 13. junija je bil zopet malo močnejši sunek ob 6. uri zvečer. Zidovje se je za spoznanje zazibalo.

Uspeli premogarjevi.

Premogarji v Trbovljah, Hrastniku in Ojstrem so dosegli poravnave z lastništvo teh premogorov. Po tem dogovoru dobe premogarji 40 odstotkov več plače kakor doslej in od teh plač 20 odstotne draginske doklade. Vojna draginska doklada bo znašala za vsakega uslužbenca 12 v, za vsako neuslužbeno ženo 50 v, za vsakega otroka do 14 let, tudi če je nezakonski, 25 vinarjev.

Zblaznel vojak streljal na občinstvo.

V nedeljo 24. junija ob 4. uri popoldne se je nahajal v neki go-

stihni na cesti Punta del Forno v Trstu med drugimi vojaki topničar Albert Kubacka. Kar potegne svoj revolver ter začne streljati proti občinstvu. Tudi ko so prišli redarji, je nadaljeval s streljanjem. Nevarnost je postajala vedno večja, dokler se mu ni pogumno približal neki policijski inspektor in zblazelega vojaka trikrat pozval, naj odloži orožje. A v odgovor je pomeril vojak inspektorju revolver na prsi. Ta zagrabil takoj za puško ter ustrelil svojega nevarnega nasprotnika v desno nogo. Vojak, zadet v glavno žilo, je kljub zdravniški pomoči umrl. Razen strahu drugih nesreč ni bilo.

Mrtič najden v morju.

Dne 23. junija so potegnili pri Barkovljah v Trstu iz morja truplo utopljence, kakor se je dogajalo, 24letnega mehanika Štefana Antonellija iz Dalmacije, brez desne roke, katero je izgubil po nesreči pri delu. Odšel je bil od doma v ulici Sv. Frančiška Asiškega 34, kjer je kot podnajemnik stanoval, dne 16. maja in se ni od takrat več vrnil. Njegovi stanodajalci so mrtiča, ležečega v mrtvašnici sv. Justa, takoj spoznali. V zadnjem času je bil nesrečen zelo potr in se je preživljal s popravljanjem šivalnih strojev, dasi je mogel delati le z revo roko, je bil izvrsten delavec.

Vsled oslabelosti

se je zgrudil na ulici v Trstu 87letni starček Lovrene Pečenko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Proti kozam.

Od 1. maja t. l. do 22. junija je bilo v Trstu 12 slučajev osepne Namestništvo poziva prebivalce, da se dajo cepiti proti kozam.

"Odrešenci" v Italiji.

"Corriere della sera" z dne 10. junija poroča: Koncentracijski tabori v Campaniji, Toscani in Luciji, kjer so nastanjeni iz Avstrije v Italijo pobegli irredentisti, se v tridentinskem tedniku "La Liberté" opisujejo v majslablihi barvah. Nastanjeni so skupno z zločinci in se pogosto njimi postopa kot z zločinci. Ne samo te, marveč tudi begunce iz Avstrije osvojenih krajev nazivljajo "Austriachi". Podpore dobe vsak dan 1 lro za družinsko osebo, za posamezne osebe pa 1 lro 50 cent. Če pa kak begunec dobi delo, mu podpore odtegnejo.

Prejeli smo več pisem od naših rojakov ki delajo pri Penn-Mary Coal Company v Heilwood, Pa. ki pravijo, da je to ena najboljših majn kar so jih videli v tej deželi.

Okolice je lepa — ima velike cerkve in nekaj najboljših šol v Pennsylvaniji — dobro pitno vodo — hiše z električno razsvetljavo — vrtove.

Možje zaslužijo več kot \$100.00 na dva tedna.

Mr. Anderko je bil bolan tri dni in vseeno je prejel \$129.49 in Mike Bruno je napravil pa \$165.09.

Pišite na:

Peter Potoma

ali

Gen. Mgr. T. R. Johns

v Heilwood, Pennsylvania

ali pa pridite za delo pripravljeni.

Vzemite P. R. R. ali N. Y. C.

DR. ROSENTHAL,
SPECIALIST.

622 PENN AVE., PITTSBURGH, PENNA.
Dr. Rosenthal, Specialist že čes 20 let. Akoimate tajne bolezni, syphilis, čankar, kapavice, izgubo semena, bolno kri, nervoznost, ledice, ledice, maselj, revmatizem in druge bolezni, upratište za nasvet Dr. Rosenthala in povedati vam bo če ste ohranljivi.
POSEBNA POUČBA za kratek čas je dva dolarja na teden. Ako niste zadovoljni s zdravljenjem vam vrnem dva dolarja.
Dr. Rosenthal zdravi s najboljšimi zdravili, ki jih dobil iz Evrope, Indije, Kitajske, Južne Amerike in vseh drugih krajev sveta. On šeli zdraviti le svoje bolnike.

Dr. Rosenthal, 622 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

NAB. ZASTOPNIKI.

kateri so pooblašeni pobirati narodnino za dnevnik "Glas Naroda", Narodnina za "Glas Naroda" je: na celo leto \$3.50, na pol leta \$2.00 in za četrto leto za \$1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovtich, Denver, Colo.: Louis Andolich in Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jammil, Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Gern, Frank Janesh in A. Kochevar, Salida, Colo. in okolici: Louis Costello.

Somerset, Colo.: Math. Karnely, Clinton, Ind.: Lambert Bolskar, Indianapolis, Ind.: Alois Rudman, Aurora, Ill.: Martin Jurkas in Jernej B. Verbič.

Chicago, Ill.: Jos. Bostil, Jos. Blah in Frank Jurjovec.

Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich, A. Oberstar in John Zalech.

La Salle, Ill.: Matija Komp, Livingston, Ill.: Mih. Cifar, Nokomis, Ill. in okolici: Math. Galabek.

North Chicago, Ill. in okolici: Antok Kobal in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Černak, Springfield, Ill.: Matija Barborič, Wanigan, Ill. in okolici: Math. Ogrin in Frank Petkovsek.

Cherokee, Kans.: Frank Režimil, Columbus, Kans.: Joe Knafele, Franklin, Kans.: Frank Leskovec, Frontenac, Kans. in okolici: Bož Firm in Frank Kerne.

Kansas City, Kans.: Geo. Bajoz in Peter Schneider.

Mineral, Kans.: Frank Angustia, Ringo, Kans.: Mike Pencil, Kitzmiller, Md. in okolici: Frank Vodopivec.

Baltic, Mich.: M. D. Likovich, Calumet, Mich. in okolici: M. F. Koba, Martin Rade in Pavel Shalta, Detroit, Mich.: Jos. Glasich, Manistique, Mich. in okolici: John Kotzian.

Chisholm, Minn.: Frank Govše, J. E. Petrich in K. Zgonc.

Ely, Minn. in okolici: Ivan Gouha, Jos. J. Peshel, Anton Poljanec in Louis M. Perusek.

Evereth, Minn.: Louis Govše in Jurj Kotze.

Gilbert, Minn. in okolici: L. Vasil, Hibbing, Minn.: Ivan Pouke, Kittville, Minn. in okolici: Jož Adamich.

McKinley, Minn. in okolici: Fr. Bož, New Duluth, Minn.: John Jerina, Sartell, Minn. in okolici: F. Triller, Virginia, Minn.: Frank Horvatic, St. Louis, Mo.: Mike Grabrian, East Helena, Mont. in okolici: Frank Petrich.

Klein, Mont.: Gregor Zobed, Great Falls, Mont.: Math. Urlich, Roundup, Mont.: Tomaz Paulin, Dawson, N. Mex.: Mike Krivoc, Gowanda, N. Y.: Karl Sternica, Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka in Jernej Per.

Barberton, O. in okolici: Math. Kramar.

Bridgeport, O.: Frank Hocevar, Collinwood, O.: Math. Slapnik in John Malovrh.

Cleveland, O.: Frank Sakner, Jos. Debever, Chas. Karlinger, J. Martinčič, Frank Meh, John Prostor in Jakob Remik.

Lorain, O. in okolici: Frank Ansel, Louis Balant in J. Kunke, Niles, O.: Frank Kogovšek.

Youngstown, O.: Anton Kikelj, Oregon City, Ore.: M. Justin in J. Miley.

Allegheny, Pa.: M. Klaric, Ambridge, Pa.: Frank Jakša, Besemer, Pa.: Louis Hribar, Broughton, Pa. in okolici: Antok Ivavec.

Burdine, Pa. in okolici: Jož Demšar.

Canonsburg, Pa.: John Koklich, Cecil, Pa. in okolici: Mike Kocovar, Conemaugh, Pa.: Ivan Pak, V. M. Rovanskic in Jos. Turk.

Claridge, Pa.: Anton Jerina in Antok Kozoglov.

Dunlop, Pa. in okolici: Joseph Subot, Export, Pa.: Louis Supancic in Fr. Trebets.

Forest City, Pa.: Mat. Kamin, Frank Leben in K. Zalar.

Farell, Pa.: Anton Valentinčič, Greensburg, Pa. in okolici: Frank Novak.

Hosetetter, Pa. in okolici: Frank Jordan.

Johnstown, Pa.: Frank Gabrunja in John Polanc.

Luzerne, Pa. in okolici: Ant. Osolnik.

Macon, Pa. in okolici: Fr. Damiha, Moon Run, Pa.: Frank Maček in F. Podmilček.

Pittsburgh, Pa. in okolici: U. M. Jakobich, Z. Jakobe, Klarich Mat. J. Magister, I. Podvanski in Jos. Pogodar, Reading, Pa. in okolici: Fr. Spohar, South Bethlehem, Penna.: Jara Koprivšek.

Steelton, Pa.: Anton Hren, Turtle Creek, Pa. in okolici: Frank Schiffer.

Tyre, Pa. in okolici: Alois Tolaj, West Newton, Pa.: Josip Jovan, Willock, Pa.: J. Pernel.

Murray, Utah in okolici: J. Kastigil, Tooele, Utah: Anton Fajec, Black Diamond, Wash.: M. Forenta.

Davis, W. Va. in okolici: Jož Brošic in John Tavčel.

Thomas, W. Va. in okolici: J. Korenčan.

Milwaukee, Wis.: Aug. Collander in Josip Tratinik.

Shobogan, Wis.: Anton Dž, Martin Koa, John Stampel in Heronin Svetlin, West Allis, Wis.: Anton Demšar in Frank Skrok.

Rock Springs, Wyo.: Frank Fortnig, A. Justin, Valentin Marcin in Jos. Stojan.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.

JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.

MAT. POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.

JOHN RUPNIK, Box 24, S. E., Delmont, Pa.

ZDruževalni ODBOR:

RUDELF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD, Box 17, Denver, Colo.

FRANK KOČEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri-
tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode
odkazalo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Zlatarjevo zlato.

Historična povest iz 16. stoletja.

Spisal Avgust Senoa.

(Nadaljevanje).

Solnce se je jelo nagibati k o-
klički gori, a po gorskih dolih se
je jel kakor iz šume razprostirati
tih večer. Nakrat se iz hrastove
goščave zasliši konjsko kopito.
Gregorjanece privzdigne glavo. Ne
mineta dve minuti in že se po gor-
ski cesti razločno prikažeta dva
popotnika. Raztrgano, boso člove-
če, ogrnjeno v plašč iz dolge tra-
ve in pokrito s širokim klobukom,
je čepetalo za uzo vodeč poleg
konja, na katerem se je zibal de-
bel, osavel in v črno duhovsko o-
pravlo obložen gospod v dolgi suk-
nji — hrvaški kronist in zagreb-
ski kanonik Anton Vramec.

"Vidim-li prav? Dober večer,
častiti prijatelj!" zakliče Grego-
rijanec, skoči kvisku in gre po
hrbu navzdol, da sprejme prišle-
ca. "Glej, to je redka sreča za
mojo grešno streljo! Ali kaj te je
pripravilo, prečastiti gospod in
prijatelj, da se udaj proti večeru
potikaš po gori in zalezuješ moje
medvedje gnezdo? Solnce je že na
zatonu, rosa že jame padati, a ve-
čerun hlad gotovo škoduje tvoji
sivi glavi. Vrh tega je povsod pol-
no vojakov, ki so uskočili banovi
vojski, ter bi zmalj poljubiti tvoj
zlati križ, ali ga celo obdržali v
spomin!"

Vramec ustavi konja, a Grego-
rijanec vzame razčepanemu vodji
uzdo iz rok.

"Pax tecum (Mir s teboj!)"
pozdravi starček medvegrskega
gospodarja, prikloni se nekoliko.
"Prihajam od kanonične vizi-
te iz bližnjega samostana; na
vsak način sem te hotel obiskati,
čemu, boš slišal kmalu. Patri v sa-
mostanu so mi dali za vodjo tega
Jurka in nisem se bal hajdukov,
kajti čeprav je Jurko nem in
gluh, vendar ima trdne roke in še
trdnjše gorjance. Toda menim,
dragi, da je postalo hladno, a jaz
starček nimam pretrdnega zdrav-
ja. Tedaj pa ne govoriha tukaj
preveč, ampak pojdiva pod stre-
ho, kjer se imava mnogo pogovo-
riti."

Prišel sem tudi, da se za nekaj
časa otresem Zagreba, tega Zagre-
ba, ki je gnezdo bridkosti in tu-
ge, jezičljivosti in ničvrednosti,
kjer se krščanski ljudje grizejo
kakor neumnega živina. Naj bo!
Prihram sem Zagrebčanom v svo-
ji kroniki poseben list, katerega
si gotovo ne bodo dajali v okna."

"Bog te živi, častivredni!" po-
skoči žvižg graščak. "Govoriš mi
kakor iz duše."

"Nadalje", nadaljuje kanonik
in poudarja glas ter dvigne ka-

zalec na levi roki. "Prišel sem tu-
di iz tuje volje. Pošilja me preča-
stiti gospod in brat Niko Želinski,
stolni prošt časimanski."

"Želinski?"

"Da, on. Ti poznaš našega bana
in škofa?"

"Oh, predobro!" zavrne Gre-
gorijanec nekako ježno.

"Juraj Drašković tuje, kjer ne
poslušaj, in vidi, česar ne gleda."

"Ti si po banovi misli garjeva
oveca in odpadnik svete matere
cerkve", pristavi takoj kanonik

"Ali on je..." plane Stefan
kvisku.

"Bodi miren! Mnihi samotariji
so te opisali pred njim — oprosti
mi besedo — kakor posinovca ži-
vega satana, da jih pleniš, da jih
suznjš in da ne poznaš ne Boga
in ne svetnikov. Tudi so mu rekli,
da mestne hčerke vedo najbo-
lje, kako izpolnjuješ čisto božjo
zapoved in držiš nezvestost svoji
soprogi, gospej Marti..."

"Laž! Sama peklenska laž!"

oglasil se Gregorijanec ter zareži
dovrh glave, da je bil celo uteme-
ljen sum, kako velja ta "laž" za
pol istine.

"More že biti", potrdi Vramec
mirno in gleda Stefana zvito iz-
pod obrvi. "Sicer pa je to briga
tvojega duhovnega zdravnika, a
jaz nisem tvoj spovednik. Na
vsak način vidiš, da nisi banu po
volji ter da bi on ne pohvalil ravn-
no kanonika, kateri bi ljudem
očividno lomil s teboj kruh. Jaz
ne maram mnogo za vsako malen-
kostno zlovoljo, toda prečastiti
gospod Niko je boječ, vrh vsega
pa tudi velik gospod, ki bi rad bil
še večji. Mitra (škofova kapa) se
zdi kanoniku kakor mladeniču le-
po dekle. Njegovo srce je naklo-
njeno tebi in tvojemu rodu ved-
no, ali boji se podati ti pred svet-
nim roko. Zato je poslal mene
sem."

"A čemu?"

"Slušaj! Časimanski stolni prošt
je prejel pismo z Dunaja, v kate-
rem se piše tudi o tebi."

"O meni? Z Dunaja? Pa kaj se
piše?"

"Piše se ne ravno dobro in ne
govori se ne dobro o tebi na cesar-
skem dvoru."

"A kaj so si zopet izmislili o
meni?"

"Mnogo, marsičesa. Prvič: na
Dunaju sumničajo, da si tajno de-
lovat z Gubtem, katerega so ne-
davno tako čudno venčali na Mar-
kovem trgu, da si tajno hujskal
kmete in male plemeče na gospo-
do in jim tudi dajal pomoč."

(Opomba: Matija Gubec je vodil
kot kmetski kralj leta 1573 kmetski
punit. Bil je premagan in v
Zagrebu na Markovem trgu mu-
čen. Posadili so ga na železen pre-
stol in mu razbeljeno, z dolginami
žebli obito krono pribili na gla-
vo.)

"Prvič: to je podlo obrekova-
nje", razsrdi se Gregorijanec.

"da, obrekovanje, prečastiti gos-
pod! Gregorijanec je moje ime
in ime mojega rodu. Velikam sem
mogočen in premožen, kmet je
smet, a vsi drugi vsakdanježi, in
maj imajo sto in sto grbo od na-
šega praočeta Adama, niso mi
bratje. Res je bilo včasih, ko so
me nakrat pritiskali stari rogo-
vič Tahy, kraljeva sodnija in pod-
li Zagrebčani, da me je navladala
jeza in sem vzkliknil: Stefan, kaj
ne, kmetske pse na gosposke vol-
kove! Toda kmalu sem se premi-
slil in rečem lahko pri moji veri,
da nisem kmetskega punta podpi-
haval in ne prilagal gorjive tra-
vine. Ali čeprav sem rekel tako,
vendar nisem grešil, kajti če si ne
morem nakloniti Boga, hočem si
na pomoč poklicati pekel."

Gregorijanec je govoril s hudo
jezo in potegnili večkrat iz obilne-
ga vrca, a kanonik ga je mimo
poslušal in gledal.

"Drugič", nadaljuje starček.

"pravi, da podpiras in ščitiš lu-
terske pridigarje, katere je po-
kojni Ivo Ungnad poklical v naše
kraje, da zatirajo pravo katoli-
sko vero. Cesarska svetlost sama
ti to ne pršteva v velik greh,
Maks se natihne sam nagiba k
me novotarijam, ali tvoje ravna-
nje ti štejejo v greh Drašković in
druga dvorska gospoda, ki ne-
milo trgajo smrtdljivo dračje iz
njive Gospodove."

"Ha, ha! Glejte te velike hu-
dobije! Jaz sem naj luteranec ali
vsaj začetnik luteranec? Jaz
moram za to pasjo luterščino, za
vse poganske prikupljive in ne-
prikupljive strele, katere so nam
poslali iz Uraba in Tubingena, to-
liko, kakor za prerokovo brado,
za brado turškega preroka. Če-
prav sem res grešnik, a vendar
sem trden katolik. Toda vpra-
šaj na primer gospode Zrinjske,
kako se da kristni pa skrbeti za

padnega württemberskega patra,
kdo li vlačijo tiskano kugo iz nem-
ške zemlje?"

"Jaz sam ne verujem, da bi se
nagibal k luterščini, kajti potem
bi me ne videl pod to streho, ka-
tera bi postala sicer hudodelna
jama. Pa nisem še končal. Tretjič
je to: na Dunaju govore — in to
jim je tvoj največji greh — da
drži Stefan Gregorijanec, ta da-
leži okoli znani junak, svojo sab-
ljo v nožnici, kadar šiba božja
gomazi po hrvaški kraljevini, da
Stefan Gregorijanec iz zasede me-
če pečine pod noge ezemu nad-
vojvodi Karlu, katerega je cesar-
ska svetlost imenovala zapovedni-
kom naše kraljevine; da ravno-
isti Stefan Gregorijanec dela
spletkarije proti generalom vojni-
ske krajine, kateri prihajajo, da
nas branijo pred turško sužnost-
jo. To govore o tebi na Dunaju."

"To govore?" zakriči Stefan
ježno. "Ne čudim se dunajskemu
blebetanju, a tudi nisem tako ne-
umen, da bi ne uvidel, kako me ni
ne naša in ne dunajska gospoda
zapisala z rdečimi črkami v svoj
koledar. Nisem klečepalce in ne
znam se uklanjati po španski. To-
da ne spletkarim, ampak mirno
živim zase; kaj hočete torej z ob-
rekevanjem? Ali vem, čegavo je
to maslo! Ferko Tahy je izredil
te peklenske tožbe v svoji gnus-
ni duši, katere nikdar naj ne gle-
da raja božjega..."

"Ne bodi blazen!" pretrga mu
Vramec besedo.

"Da, on! Še zdaj, ko mu je za-
satan vzel nečisto dušo, še zdaj
me grize strup, katerega je bil on
v življenju izbrizgal name. Že te-
če šesto leto, odkar me je bil to-
žil pri cesarski svetlosti na Du-
naju, odkar so me bili poklicali
v Požum pred kraljevo sodnijo, a
čemu? Ker sem branil pravice
svoje tače Uršule, materinstvo
svoje žene, gospe Marte Hennig-
rove, ker nisem pristupil, da bi
hudobni oderuh Tahy pograbil
ves Sosedgrad. Hujskal je na me
tudi zagrebško kramarsko
peskjad, naj se dvigne nad mene,
češ, Medvedgrad in vse moje ime-
tje ni moje, čeprav imam pismo
s kraljevim pečatom, da je vse to
kralj Ferdinand blagega spomina
daroval za vedno mojemu pokoj-
nemu očetu Ambrožu in po njem
njegovim naslednikom. Ali naj
pozabim, kako so osrametili naš
rod, odstavili mojega očeta kot
banovega namestnika, da je po-
tem umrl same žalosti? Kdo je
vsemu kriv? Tahy! A lani, ko ma-

je bila duša že na jeziku in mu v
kosteh sedel vrag, ni bil hujskal in
hujskal mojega lastnega brata
Baltazarja, dokler ni ta slabotnež
ogrdil sebe, mene in ves Gregori-
jančev rod, ko me je v javnem
zboru hrvaških stanov in hrva-
ške duhovščine dolžil v Zagre-
bu, da ga mislim ogoljufati za
njegovo dedščino po očetu. In če-
mu? Ker sem menil pol Medved-
grada zastaviti Kristi Mikuliču,
da popravim naše gospodarstvo,
ki je bilo propalo vsled velikih
stroškov za vojne proti Turčinu
in za pravde s posvetno in duhov-
sko gosposko. Vse, vse si je izni-
šil stari prekanjenec, da bi me
zatrl in uničil. In jaz bi se naj ne
jezil? Naj ga udari božja strela
v grob!"

(Dalje prihodnjič).

Francosko bojišče.

Bombardiranje nemških zakopov.

Požar in eksplozije. — Nevihita in
treskanje prekine boje.

London, Anglija, 30. julija. —

Sinočna angleška poročila nazna-
njajo, da so se vršili zračni poleti,
v katerih so angleški letalci bom-
bardirali nemške postojanke, ne-
ko zrakoplovno postajo, več važ-
nih železniških postaj in skladišča
za municijo. Opazili so več ek-
splozij in požarov. Šest nemških le-
tal je padlo na zemljo; Angleži
pogrešajo šest letal, med njimi štiri,
ki so bili uničeni v viharju.

Posebno so bombardirali utrdbe
v Bruge in Middelkirke. Vrgli so
več ton razstreljiva. Bombardira-
nje je trajalo do desetih dopoldne,
ko je nastala huda nevihta.

Pri Lombartzyde so Angleži
vdrli v nemške zakope. Nemška
artiljerija je bila posebno živahna
v bližini Armentieres.

Pariz, Francija 30. julija. — Vr-
šili so se posebno vroči artilerijski
boji pri Bray-en-Lamais, Hur-
tebise in ob Mozeli. Odbitih je bilo
več nemških napadov.

Na celi fronti ob Aisnu se vrše
vroči artilerijski boji.

Nočni promet v Stockholmu.

Stockholm, Švedsko, 30. julija.

Vlada je izdala naredbo, po kateri
ne smejo avtomobili voziti med
polnočjo in 6. uro zjutraj. To je
vlada odredila zaradi tega, da se
varčuje z gazolinom, katerega
močno pričakuje.

Slovenska Društva

po vseh Zjedinjenih državah imajo za
geslo, da kadar treba naročiti

**DOBRE IN
POCENI**

društvene tiskovine, se vselej obrnejo
na slovensko unijako tiskarno

"Clevelandska Amerika"

Mi izdelujemo vse društvene, trgovske in
privatne tiskovine. Naše tiskarna je najbolj
moderno opremljena izmed vseh slovenskih
tiskarn v Ameriki. Pišite za cene vseh
tiskovine nam, predno se obrnete kam dru-
gam. Pri nas dobite lepše, cenejše in boljše
tiskovine.

CLEVELANDSKA AMERIKA

PRVA SLOVENSKA UNIJAKA
TISKARNA

6119 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, O.

Naznanilo.

Rojakom naznanjam, da sem
prevzel Restavracojo od rojaka Joe
Ogrina in se vsem toplo priporočam.
John Telban, 990 East 61 St., Cleveland, O.

Slovensko samostojno bolniško podporno društvo za Greater New York in okolico

edino postavno priznano slovensko društvo v Greater New Yorku,
zbora vasko čisto soboto sveder v mesecu v "BEETHOVEN
HALL", 210 istočna 5. ulica blizu 8. Ave. v New Yorku in se prične
točno ob 8. uri sveder.

ODBOR:

Predsednik: ALOJZIJ SKRABAR, 424 E. 9th St., New York City, N. Y.

Podpredsednik: ALFRED JUDEŽ, 63 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Tajnik: JOSIP POGAČNIK, 56 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Zapisknik: JOHN GERJOVIČ, 323 Bond St., Brooklyn, N. Y.

Blagajnik: ANTON KOSIRNIK, 340 E. 5th St., New York, N. Y.

NADZORNI ODBOR:

LUDWIG BENEDIK, 2302 Catalpa Ave., Brooklyn, N. Y.

VINKO ZEVIK, 103 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.

JOSIP ŠVAL, 216 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

DRUŠTVENI ZDRAVNIK:

Dr. HENRY U. ROBINSON, 301 E. 10th St., med Ave. A in B, New
York, N. Y.

SPODAJ OMENJENI ROJAKI IN ROJAKINJE,

kateri imajo v rokah naša potrdila za denarne pošiljave, z številka-
mi, kakor so označene pod imenom, naj blagovelično naznaniti prej-
komogoče svoj natančen naslov radi važne zadeve. Pisma katere ama
jim poslali, so se nam povrnila.

Tvrška Frank Sakser,

Bachnik Frank No. 329639	Kulovic Josip No. 330772	Rak Ferko No. 330001
Bartol J. No. 330733	Laurič Anton No. 330640	Rauch Math. No. 260622
Bear Dan No. 260638	Lenaršič Josip No. 44555	Resman Frank No. 44296
Besens May Miss No. 330062	Lesh Anton No. 260645	Rohs Anna No. 329638
Blatnik Joe No. 330326	Levar John No. 44372	Samide Frank No. 330721
Bobič Vajo No. 260583	No. 44815	Sinčić John No. 330762
Božičković Djuro No. 260581	Ludvik Mike No. 334036	Skufca John No. 44808
Braun Mary No. 260643	Malavašič 330218	Smalcel Math. No. 331010
Dokusović Stif No. 260630	Mastnak Frank No. 329776	Sodec Anton No. 329694
Dolar Valentin No. 330086	Meden John No. 331014	Spaniček Rozi No. 328894
Grgurič Blaž No. 260573	Merkun Anton No. 331355	Spamblek Joe No. 330661
Jaklich Louis No. 329634	Mihelič Peter No. 260590	Starčević Johana No. 331070
Janežič Peter No. 331028	Mikolič Josip No. 331062	Tehler Anna No. 328896
Janković Mihael 330395	Milavec Matevž No. 330627	Turk Charles No. 330351
Kastelic Franc No. 329725	Oswald Joe No. 260621	Turk Ivan No. 260647
Kastelic John No. 44708	Oswald Luise No. 260632	Turk Jernej No. 239741
C. E. Kinzie Mrs. No. 331554	Paternoster John No. 333673	Anton Vever No. 329670
Knaus Joe No. 329633	Pekol John No. 44749	Virant Frank No. 44488
Košir Frank No. 329631	Pershe Geo. No. 330784	Vodopivec John No. 334035
Kovač Frank No. 260641	Poldan Marko No. 44518	Yaklich John No. 330404
Krivec Jernej No. 333635	Rajšel Jozef No. 44271	Žagar Frank No. 331286

Importirane Franz Lubasove harmonike

so rasprodane. Imel bom salogo
sopet po končani vojni, ter se sa
pomeje rojakom priporočam.
Kupujem, prodajam in poprav-
ljam stare rabljene harmonike po
dogovoru; izdelujem nove KOV-
ČKE po \$6.00 ter nove mehove
od \$6.00 do \$10.00. Delo trpežno
in sancaljivo.

Alois Skulj,

323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

NOVO!

Naznanjam cenjenim rojakom
široi Amerike, da imam sedaj v za-
logi zopet tri nove prave Kranjske
Columbia recorde (plošče).

E 3258 (8-vm slovenska deklica

(Regiment po cesti gre

E 3259 (Vsi so prihajali, njega ni b'lo

(Divja rožica

E 3260 (Škrjanček poje žvrgoli

(Slišala sem ptičko pet')

Cena vsem trem \$2.25 pošiljam

po Expressu. Ako kdo želi da jih

odpošljem z obratno pošto, naj pri-

loži 15c. za poštino in jih odpoš-

ljem z prvo pošto.

To so v resnici nove prave kra-

njske plošče s finim petjem; pojo

na obe strani.

Se priporoča Vaš rojak:

IVAN PAJK,

456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

ZAKAJ VEČ PLAČATI AKO LAHKO URO KUPITE ZA TOVARNIŠKO CENO?

Pozlačena ura s 3 pokrovi (goldfilled case, velikost 16, jamčen) z najboljšim švicarskim kolesjem (Stratford), katere se prodaja za \$12.00 dam jaz za samo

\$8.00

(ponudba velja samo za kratek čas)

Jako okusno izdelane verižice (pozlačene) jamčene, za nositi na eno ali obe strani telovnika za:

\$3.00

Uro ali verižico pošljem proti gotovini ali poštnem povzetju.
Vsaka ura je jamčena!

V. J. KUBELKA

533 W. 145th ST.,

NEW YORK, N. Y.